

Az internetszolgáltatók felelőssége az Egyesült Államokban és Európában

Középutat találni a lehetőségek óceánjában

ANTHONY L. “TONY” FARGO*

1. Bevezetés

A *New York Times* 2015 márciusában arról számolt be, hogy az Egyesült Államokban számos egyetem küszködik azzal, hogyan kezelje azokat a sértő, becsületsértő és fenyegető üzeneteket, amelyeket többen a Yik Yakra, egy olyan közösségi médiaalkalmazásra posztoltak, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy tartózkodási helyüktől számított másfél négyzetmérföldnyi (3,88 km²) sugarú területen posztokat vagy ‘yakokat’ küldjenek és fogadjanak.¹ Az üzenetek névtelenek, sok közülük teljesen ártalmatlan volt, de jó néhány erőszakos fenyegetéseket vagy a hallgatókat és a tanárokat célzó gonosz megjegyzéseket tartalmazott. A cikk megjegyezte, hogy az iskolák vezetősége tulajdonképpen tehetetlen és eszköztelen volt, semmit nem tudtak tenni annak érdekében, hogy a Yik Yak használatát megakadályozzák, mert az hozzáférhető a hallgatók mobiltelefon-hálózatain keresztül, még akkor is, ha az iskolák a saját wi-fi hálózatukon letiltották. Az „app” megalkotói kifejezték az alkalmazással való visszaélés miatti aggályukat, és azt mondták, megpróbálják megtalálni a módját annak, hogy korlátozzák a káros vagy sértő posztokat úgy, hogy közben eleget tesznek annak az ígéretüknek is, hogy megvédik a felhasználók névtelenségét, feltéve, hogy nem áll fenn egyértelműen valamilyen biztonsági fenyegetés.²

A hatóságok és a Yik Yakon megjelenő becsületsértő vagy megfélemlítő posztok célpontjai nyilvánvalóan tehetetlenek voltak, ami jelzésértékű egy nagyobb probléma szempontjából, amellyel kapcsolatban az Egyesült Államokban a jogszabályi alapok még mindig formálódóban vannak. Az USA törvényei alapján az anonim kommunikációhoz való jog alkotmányos alapokon nyugszik.³ Ezen túlmenően, 1996-ban az Egyesült Államok Kongresszusa elfogadta azt a jogszabályt, amely a Yik Yakhoz hasonló interaktív számítógépes szolgáltatókat, blogtárhelyszolgáltatókat és az egyéb olyan oldalakat, amelyek lehetővé teszik az olvasók számára kommentek feltöltését, lényegében mentesíti a felhasználóik tevékenységéért viselt polgári felelős-

* Az Indiana University Media Schooljának docense. A cikk az MTA BTK Médiatudományi Kutatócsoport keretében zajló, „Az európai médiajogi gondolkodás” című kutatási program eredményeként született meg. Eredeti, angol nyelvű címe és megjelenési helye: ISP liability in the United States and Europe: Finding middle ground in an ocean of possibilities. In András KOLTAY (ed.): *Comparative Perspectives on the Fundamental Freedom of Expression*. Budapest, Wolters Kluwer, 2015. 191–216. A fordítást a szerző engedélyével közöljük.

¹ Jonathan MAHLER: Who Spewed That Abuse? Yik Yak Isn't Telling. *New York Times*, 2015. március 9. A1.

² Uo.

³ L. pl. McIntyre v. Ohio Elections Commission, 514 US 334 (1995).

ség alól.⁴ Az anonimitás és a szolgáltatók védelme együttesen nagyon megnehezíti, hogy egy alkalmazás vagy weboldal felhasználója által elkövetett rágalmasz célpontjává vált személy leplezze az állítólagos magánjogi vétkes cselekmény elkövetőjének kilétét, és lépéseket tegyen, amennyiben a bíróság nem rendelkezik arról, hogy a szolgáltatónak azonosítania kell a felhasználót. Az ilyen végzéshez nagyon nehéz hozzájutni, ha egy bíróság nincs meggyőződve arról, hogy a felperes jó eséllyel indít pert.⁵

Európában azonban, ha az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) egy 2013-ban hozott ítélete nem vérzik el a fellebbviteli eljárásban a Nagykamara előtt, más lesz a helyzet. Egy interaktív webportálon egy anonim kommentben megrágalmazott személy beperelhetné a portál üzemeltetőjét, ahelyett, hogy megkísérelné kideríteni a kommentet posztoló személy kilétét.⁶ Ez a megoldás azonban a webportálok tulajdonosait arra kényszeríti, hogy vagy tiltsák meg a névtelen kommenteket, ami néhány felhasználót megfosztana a vitás kérdésekkel kapcsolatos kommentek megosztásának lehetőségétől, attól való félelmükben, hogy kommentjeik súlyos következményekkel járnának, vagy naponta több ezer kommentet kövessenek figyelemmel, hogy megakadályozzák a potenciálisan becsületsértő kommentek megjelenését.

Mind az amerikai, mind az európai megközelítésnek vannak előnyei és buktatói. Az Egyesült Államok megközelítése a véleménynyilvánítás nagyobb mértékű szabadságát teszi lehetővé azok számára, akik az internet megjelenése és a személyazonosság elrejtésének lehetősége előtt inkább csendben maradtak volna, semmint hogy megkockáztassák a nyilvános vitákhoz való hozzászólás sajnálatos következményeit. Az Egyesült Államok megközelítése azonban azt is jelenti, hogy a felelőtlen névtelen kommentelők által megrágalmazott személyek számára nagyon kevés jogorvoslati lehetőség áll rendelkezésre jó hírnevük helyreállítására. Az amerikai weboldalakon elterjedt gyalázkodás mennyisége bizonyos embereket meggátolhat abban, hogy fontos kérdésekkel kapcsolatos vitákban részt vegyenek, mivel félnek attól, hogy gyűlölet és nevetés tárgyává válnak a többi felhasználó előtt. A Delfi AS v. Estonia által sugalmazott európai megközelítési mód a becsületsértés elszenvedője számára megkönnyíti a jó hírnév helyreállításának jogi lehetőségeit, ugyanakkor az internetes oldalak tárhelyszolgáltatóira is súlyos terhet ró. Ez a teher valószínűsíthetően a legtöbb tárhelyszolgáltatót arra ösztönözná, hogy megtiltsa a kommentelési lehetőséget, csorbítva ezzel a véleménynyilvánítás szabadságát, és megfosztva ezzel az oldalakat az internet egyik legértékesebb funkciójától: az oldalak és a felhasználók, valamint a felhasználók közötti interakció lehetőségétől.

Mivel az internet természeténél fogva globális médium, előbb-utóbb tarthatatlanná válik két vagy több, nagymértékben eltérő jogi szabályozási rendszer egyidejű létezése, amelyek célja egyszerre támogatni a véleménynyilvánítás nagyfokú szabadságát és ezzel párhuzamosan védeni az egyének jó hírnevét. Nincs olyan organikus norma, amely egyértelmű megoldást kínálna erre a jogütközésre, így bármilyen felmerülő megoldás politikai választás kérdése lesz. Milyen választásról van itt szó?

⁴ 47 USC, 230. szakasz (Lexis-Nexis, 2014).

⁵ L. Jason A. MARTIN et al.: Anonymous Speakers and Confidential Sources: Using Shield Laws When They Overlap Online. 16 *Communication Law & Policy* (2011) 89.

⁶ Delfi AS v. Estonia (64569/09. sz. kérelem, 2013. október 10).

Ez a tanulmány a kérdést úgy vizsgálja, hogy először leírja az Egyesült Államok jogszabályi hátterét az interaktív szolgáltatók felelősségét illetően, és bemutatja, hogyan fejlődött az az 1990-es évek elejétől kezdve, amikor először merült fel az a kérdés, hogy az internetszolgáltatók az általuk tárolt minden tartalom tekintetében „kiadóknak” minősülnek-e. Ebben a részben ugyancsak tárgyaljuk azt is, hogy az Egyesült Államokban a bíróságok miként tettek kísérletet egy olyan eljárás kialakítására, amelynek célja meghatározni azokat az eseteket, amikor az internetszolgáltatók kötelesek névtelen felhasználókat azonosítani. A téma tárgyalásának középpontjában a becsületsértési cselekmények viszonylag szűk köre áll, amelyek a fejlődő internetszabályozás legvitatottabb területét alkotják. Ezt követően a tanulmány megvizsgálja az európai jogszabályi megközelítést a tekintetben, hogy hogyan lehet az internetszolgáltatók és a felhasználók által potenciálisan megkárosított személyek jogai közt megtalálni az egyensúlyt, ennek során elsősorban az EJEB-nek a Delfi-ügyben hozott ítéletére és annak lehetséges következményeire támaszkodunk. A tanulmány végezetül azt a kérdést vizsgálja meg, hogy milyen lehetséges szakpolitikai megoldások képzelhetők el annak az amerikai és az európai megközelítési módok közötti feszültségnek az enyhítésére, amely a becsületsértő internetes megnyilvánulások és az internetszolgáltatók felelősségének problémájához kapcsolódik. A tanulmány nem tesz javaslatot a felvetett kérdések átfogó szakpolitikai megoldására, ehelyett különböző választási lehetőségeket kínál, amelyek vonzereje a technológiai és jogi változásoktól függően eltérő lehet.

1.1. Az Egyesült Államok és az internetszolgáltatók felelőssége

Azért, hogy megértsük, hogyan közelíti meg az Egyesült Államok az internetszolgáltatók felelősségét a felhasználók tevékenységével kapcsolatban, először meg kell vizsgálnunk a névtelen véleménynyilvánítás alkotmányos védelmét és annak a kongresszusi határozatnak a hátterét, amely mentesíti e felelősség alól az internetszolgáltatókat azon tevékenységek tekintetében, amelyek közvetlen ellenőrzésükön kívül esnek.

Az Egyesült Államok Alkotmányának Első Kiegészítése öt szabadságjogot védelmez: a vallás-, a szólás-, a sajtó-, a gyülekezési szabadsághoz való jogot és a petíciós jogot.⁷ Az Egyesült Államok Legfelső Bírósága majd 100 évvel ezelőtt úgy rendelkezett, hogy a Tizennegyedik Alkotmánykiegészítés, amely minden állam lakosa számára garantálja joga azonos védelmét,⁸ az Első Alkotmánykiegészítés tekintetében minden egyes állam cselekvési szabadságát ugyanolyan mértékben korlátozza, mint ahogy az alkotmány korlátozza a szövetségi kormányt.⁹

⁷ „A Kongresszus nem alkot törvényt vallás alapítása vagy a vallás szabad gyakorlásának eltiltása tárgyában; nem csorbítja a szólás- vagy sajtószabadságot; nem csorbítja a népnek a békés gyülekezéshez való jogát, valamint azt, hogy a kormányhoz forduljon panaszok orvoslása céljából.” Az Egyesült Államok Alkotmánya, Első Alkotmánykiegészítés.

⁸ „Egyetlen állam sem hozhat vagy alkalmazhat olyan törvényt, amely korlátozza az Egyesült Államok állampolgárait megillető előjogokat vagy mentességeket; egyetlen állam sem foszthat meg valakit életétől, szabadságától vagy tulajdonától megfelelő törvényes eljárás nélkül.” Az Egyesült Államok Alkotmánya, Tizennegyedik Alkotmánykiegészítés, 1. szakasz.

⁹ *Gitlow v. New York*, 268 US 652 (1925).

Ezért például, amikor Minnesota állam elfogadott egy olyan törvényt, amely megtiltotta azoknak az újságoknak a kiadását, amelyeket szenzációhajhász és potenciálisan becsületsértő tartalmuk miatt „közösséggellenesnek” tekintettek, a Legfelső Bíróság pedig megsemmisítette ezt a jogszabályt arra hivatkozva, hogy az sérti az Első Alkotmánykiegészítés által védett sajtószabadsághoz való jogot, a Legfelső Bíróság gyakorolta a Tizennegyedik Alkotmánykiegészítés biztosította hatáskörét arra, hogy ítélkezzen az államok által hozott törvények legitimitását illetően.¹⁰

Az Egyesült Államok Legfelső Bírósága úgy döntött, hogy az anonimitás kormány általi korlátozásai az Első Alkotmánykiegészítés által védett öt szabadságjog közül hármat érintenek: a gyülekezési, a szólás- és a sajtószabadsághoz való jogot. Ez a probléma először 1958-ban merült fel, amikor a bíróság megsemmisített egy, a Nemzeti Társaság a Színesbőrű Emberek Felemelkedéséért (National Association for the Advancement of Colored People – NAACP) elleni idézést, amelyet a szervezet egy bírói végzés be nem tartása miatt kapott, miután nem volt hajlandó átadni tagjainak listáját Alabama állam számára egy olyan jogi eljárás során, amely kétségbe vonta a szervezet működési jogát az adott állam területén. A Bíróság úgy határozott, hogy az NAACP kényszerítése taglistájának nyilvánosságra hozatalára az afroamerikaiak polgárjogait övező, az Egyesült Államok déli államaiban folyó heves vita közepette valószínűleg számos tagot kilépésre kényszerítene, ami a gyülekezési és a tisztességes eljárásához való joguk megsértésének minősül.¹¹ A bíróság a későbbiekben elutasította azokat a hasonló kormányzati kísérleteket is, amelyek igyekeztek arra kényszeríteni az NAACP-t, hogy bocsássák rendelkezésre taglistáikat a kormánytisztviselők számára Arkansas,¹² Louisiana¹³ és Florida államban.¹⁴ A bíróság a névtelenséggel mint a gyülekezési jog kiegészítő elemével kapcsolatos határozatai azonban nem voltak teljesen következetesek a polgárjogi és a hidegháború időszakában sem. A bíróság például általában megakadályozta azokat a kormányzati kísérleteket, amelyek arra kényszerítették az embereket, hogy az oktatási intézményekben vagy jogi pályán történő alkalmazásuk egyik alapfeltételként nevezzék meg azokat a szervezeteket, amelyeknek tagjai,¹⁵ azonban helyben hagyta azokat a bírósági határozatok végre nem hajtása miatt kiküldött idézéseket, amelyek olyan személyeknek szóltak, akik nem voltak hajlandók tanúskodni a Kongresszusi igazolóbizottságok előtt a Kommunisták Pártbeli állítólagos tagságukról.¹⁶

Mindazonáltal a Legfelső Bíróság igen határozottan a névtelenséget a szólás-, valamint a sajtószabadsághoz való joghoz (együttesen a véleménynyilvánítás szabadságához) kapcsolta. 1960-ban, két évvel az NAACP-estet követően, amely a tagság névtelenségéhez való jogot az Első Alkotmánykiegészítéshez kötötte, a bíróság megsemmisített egy Los Angeles-i rendeletet arra való hivatkozással, hogy az nem tartja tiszteletben a véleménynyilvánítás szabadságát.

¹⁰ *Near v. Minnesota*, 283 US 697 (1931).

¹¹ *NAACP v. Alabama ex rel Patterson*, 357 US 449 (1958).

¹² *Bates v. City of Little Rock*, 361 US 516 (1960).

¹³ *Louisiana ex rel Gremillion v. NAACP*, 366 US 293 (1961).

¹⁴ *Gibson v. Florida Legislative Investigation Commission*, 372 US 539 (1963).

¹⁵ *Baird v. State Bar of Arizona*, 401 US 1 (1971); *DeGregory v. Attorney General of New Hampshire*, 383 US 825 (1966); *Shelton v. Tucker*, 364 US 479 (1960); *Sweezy v. New Hampshire*, 354 US 234 (1957).

¹⁶ *Braden v. United States*, 365 US 431 (1961); *Wilkinson v. United States*, 365 US 399 (1961); *Barenblatt v. United States*, 360 US 109 (1959).

A *Talley v. California*¹⁷ ügyben a Bíróság annak a személynek a javára döntött, aki megsértette a törvényt, amikor névtelen szórólapokat osztogatott, amelyek arra bíztatták a lakosokat, hogy bojkottálják a faji kisebbségeket hátrányosan megkülönböztető vállalkozásokat. A bíróság azt állította, hogy a névtelen szórólapok ellen hozott ilyen típusú törvények korlátozzák a polgároknak azt a képességét, hogy részt vegyenek a vitatott közérdekű kérdésekről szóló vitákban.¹⁸ Harmencöt évvel később a bíróság szintén megsemmisített egy ohioi választási törvényt, mivel az megtiltotta a választások előtt a választási kérdésekkel foglalkozó névtelen dokumentumok terjesztését. A *McIntyre v. Ohio Elections Commission*¹⁹ ügyben a Bíróság úgy érvelt, hogy azok a névtelen szórólapok, amelyeket egy ohioi nő terjesztett, aki egy helyi iskolafinanszírozási választási kérdésben fogalmazott meg ellenvéleményt, „az Első Alkotmánykiegészítés által védett véleménynyilvánítási szabadság lényegét” képviselték.²⁰ A *McIntyre*-ügy párhuzamos indoklásában Clarence Thomas bíró azzal érvelt, hogy (a névtelen, nyilvános megszólalásoknak az Egyesült Államok történelmében játszott szerepének saját értelmezése alapján) az Első Kiegészítés éppen azért született, hogy a névtelen nyilvános közzétételt védelmezze.²¹ 2002-ben a bíróság szintén megsemmisített egy olyan városi rendeletet, amely a vallási témájú vagy egyéb anyagokkal hízáló csoportoktól vagy személyektől az önkormányzatnál történő előzetes bejelentkezést követelt volna meg. A *Watchtower Bible and Tract Society v. Village of Stratton*²² ügyben a bíróság elismerte, egy városnak fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy lakóit megvédje a bűncselekményekkel és a magánélet megsértésével szemben, de úgy találta, hogy ezek az érdekek nem indokolnak egy olyan jogszabályt, amelyik a népszerűtlen csoportokat megakadályozták volna abban, hogy részt vehessenek az alkotmányosan védett szólásszabadsággal kapcsolatos tevékenységekben.²³

A Legfelső Bíróság nem szembesült közvetlenül a névtelen véleménynyilvánítási szabadság kérdésével az internet kontextusában. De azt sem mondta ki, hogy az anonim véleménynyilvánításhoz való jog egyúttal teljes mértékben kizárná, hogy a kormányzat előírja az azonosítás követelményét. 2010-ben a bíróság helyben hagyott egy olyan jogszabályt, amely a választásokon induló jelöltekhez és kérdésekhez kapcsolódó televízió- és rádióreklámok szponzoraitól megkövetelte, hogy a reklámokban verbálisan azonosítsák magukat.²⁴ A következő évben a bíróság (Samuel Alito bíró szigorú különvéleménye ellenére) szintén visszautasította a fellebbezést egy olyan ügyben, amely kifogásolta azt az állami követelményt, hogy azokat a petíciókat, amelyek bizonyos kérdések szavazásra bocsátása mellett kampányoltak, nyilvánosan hozzáférhető feljegyzésként kezeljék, ideértve a petíciókon található aláírásokat is.²⁵

¹⁷ *Talley v. California*, 362 US 60 (1960).

¹⁸ *Uo.*, 65–66. bek.

¹⁹ *McIntyre v. Ohio Elections Commission*, 514 US 334 (1995).

²⁰ *Uo.*, 347. bek.

²¹ *Uo.*, 367–369. bek. (Thomas bíró párhuzamos véleménye).

²² *Watchtower Bible and Tract Society v. Village of Stratton*, 536 US 150 (2002).

²³ *Uo.*, 167. bek.

²⁴ *Citizens United v. Federal Election Commission*, 558 US 310, 367 (2010).

²⁵ *Doe v. Reed*, 132 SCt 449 (2011).

Az USA Legfelső Bírósága 1997-ben, a *Reno v. ACLU* ügyben került a legközelebb az online anonim publikációhoz való jog kérdéséhez.²⁶ Az ítélet, amely az interneten megjelenő „ízléstelen” megszólalásokat kriminalizáló jogszabályt semmisítette meg, elismerően szólt az internetnek arról az előnyéről, hogy egyedi módon járul hozzá a demokratikus vitához és döntéshozatalhoz a polgároknak az önkormányzatban való akadálytalan részvétele lehetővé tételével.²⁷ Mivel a bíróság megállapította, hogy részben maga az anonimitás távolítja el az ilyen akadályokat, így valószínűleg a politikai beszéddel kapcsolatban is „hozzáadott értéknek” tekinti az internetes névtelenséget. Ha és amennyiben a bíróság egy olyan esettel találkozik, amely az anonim online megszólalások védelmének határait teszteli a kormányzati korlátozásokkal szemben, döntésében segíti az a tudat, hogy a Kongresszus közvetett módon, jogszabályokban védelmezi a névtelen internetes véleménynyilvánítást.

A fent említett *Reno v. ACLU* ítélet mögött meghúzódó jogszabályt, azaz a tisztességes kommunikációról szóló törvényt (Communications Decency Act – CDA) nem semmisítették meg teljes mértékben. A törvény egy része, amelyet a CDA 230. szakaszként ismerünk és a U.S. Code 47. címe alatt kodifikáltak, nagymértékben mentesíti az interaktív számítógépes szolgáltatókat a felelősség alól azon közlések tekintetében, amelyek nem saját tevékenységükhöz köthetők. A törvény „Megállapítások” című része azt állítja, hogy az interaktív szolgáltatások piacának növekedése „rendkívüli előrelépést jelentett az Egyesült Államok polgárai számára az oktatási és információs forrásokhoz való hozzáférés” tekintetében.²⁸ A Kongresszus azt is megállapította, hogy „az internet és egyéb interaktív számítógépes szolgáltatások a politikai diskurzus valódi sokszínűségének fórumát teremtik meg, különleges lehetőséget jelentenek a kulturális fejlődés számára, és az intellektuális tevékenység lehetőségeit is végtelenül megsokszorozták”.²⁹ A Kongresszus azt is megjegyezte, hogy a számítógépes szolgáltatások, a polgárok javát szolgálva, „minimális kormányzati szabályozás” mellett „virágoznak”.³⁰ A rendelkező részben a törvény kimondta, hogy az Egyesült Államoknak az a politikája, hogy előmozdítsa az interaktív számítógépes szolgáltatások „folyamatos fejlődését” és „élénk és versenyző szabad piacát” az „állami szabályozástól mentesen”.³¹ A továbbiakban a törvény azt is megállapítja, hogy „egy interaktív számítógépes szerver üzemeltetője vagy használója nem tekinthető az olyan információk kiadójának vagy forrásának, amelyeket egy másik információs tartalomszolgáltató adott közre”.³² A törvény ezenkívül azt is állítja, hogy az interaktív szolgáltatók mentesülnek a polgári felelősség alól „minden olyan jóhiszemű, önkéntesen meghozott intézkedés tekintetében, amelynek célja az, hogy korlátozza a hozzáférést az olyan anyagokhoz, amelyeket a szolgáltató vagy a felhasználó obszcénak, trágárnak, szemérmetlennek, mocskosnak, túlzottan agresszívnek, zaklatónak vagy más módon kifogásolhatónak” talál.³³ A törvény az „inter-

²⁶ *Reno v. ACLU*, 521 US 844 (1997).

²⁷ Uo., 870. bek.

²⁸ Protection for Private Blocking and Screening of Offensive Material, 47 USC, 230 (a)(1) bek. (Lexis-Nexis, 2014).

²⁹ Uo., 230 (a)(3) bek.

³⁰ Uo., 230 (a)(5) bek.

³¹ Uo., 230 (b)(1)–(2) bek.

³² Uo., 230 (c)(1) bek.

³³ Uo., 230 (c)(2)(A) bek.

aktív számítógépes szolgáltatást” úgy definiálja, mint „bármilyen információ-, rendszer- vagy szoftverszolgáltató, amely valamely számítógépes szerverhez számos felhasználó számára számítógépes hozzáférést biztosít vagy lehetővé tesz, ideértve azt a szolgáltatást is, amely internet-hozzáférést biztosít könyvtárak vagy oktatási intézmények által felkínált szolgáltatásokhoz”.³⁴ „Az információs tartalomszolgáltató” a definíció szerint „olyan személy vagy entitás, amely teljes egészében vagy részben felelős az interneten vagy bármely más interaktív számítógépes szolgáltatáson keresztül nyújtott információ létrehozásáért vagy fejlesztéséért”.³⁵

Ennél a pontnál helyénvalónak tűnik a 230. szakasszal kapcsolatos néhány megjegyzés. Először is, a 230. szakasz, amint az a *tisztességes* kommunikációról szóló törvényben való megjelenéséből nyilvánvaló, elsősorban azért jött létre, hogy lehetővé tegye az interaktív számítógépes szolgáltatók számára, hogy megkíséreljék letiltani a szexuálisan explicit anyagok megjelenését anélkül, hogy felelősség terhelné őket azért, ha ezt nem teszik meg megfelelően. A törvény rendelkező részének egy része utal erre a célra, azt állítva, hogy az Egyesült Államoknak az a politikája, hogy „megszüntesse azokat a hátráltató tényezőket, amelyek akadályozzák az olyan blokkoló és szűrőtechnológiák fejlesztését és használatát, amelyek lehetővé teszik a szülők számára, hogy korlátozzák gyermekeik hozzáférést a kifogásolható vagy nem megfelelő online tartalmakhoz”.³⁶ Emiatt mondja ki a törvény, hogy a szolgáltató nem tekinthető más felek által szolgáltatott információ „kiadójának vagy forrásának”, és nem vonható felelősségre azért, hogy a kifogásolható anyag letiltására tett jóhiszemű intézkedései nem jártak eredménnyel.

Másodszor, a törvény elfogadása időpontjának kontextusa arra enged következtetni, hogy a bíróságok helyesen értelmezték úgy a törvényt, mint aminek sokkal szélesebb jelentése van a pusztán az obszécen vagy szemérmetlen anyagok blokkolását célzó kísérletek védelmének. 1991-ben New York állam egyik szövetségi bírója úgy ítélkezett, hogy egy internetszolgáltatót (*Internet service provider – ISP*) nem lehet az általa tárhelyszolgáltatóként működtetett online hirdetési felületen posztolt anyag „kiadójának” tekinteni, ha semmilyen módon nem járult hozzá az adott anyag elkészítéséhez.³⁷ Néhány évvel később azonban egy állami bíróság bírāja New Yorkban megállapította egy internetszolgáltató kiadói felelősségét egy hasonló, felhasználó által generált anyagért, amely állítólag becsületsértő volt egy vállalatra nézve.³⁸ A 230. szakaszt tartalmazó törvényjavaslat képviselőházi és szenátusi verzióinak összehangolását végző tanácskozási bizottsági jelentésében az szerepel, hogy a javaslatot azzal a céllal alkották, hogy az utóbbi bírósági véleményt felülírják.³⁹ A bizottsági jelentés fényében úgy tűnik, mintha a törvény (c)(1) szakaszának tág megfogalmazása (amely az internetszolgáltatókat⁴⁰ majdnem

³⁴ Uo., 230 (f)(2) bek.

³⁵ Uo., 230 (f)(3) bek.

³⁶ Uo., 230 (b)(4) bek.

³⁷ *Cubby, Inc v. Compuserve Inc.*, 776 F Supp 135 (SDNY 1991).

³⁸ *Stratton Oakmont, Inc. v. Prodigy Services Corporation*, No. 31063/94, 1995 NY Misc LEXIS 229 (NY Sup Ct May 26, 1995).

³⁹ House Conf Rep 104-458, 104th Cong 2d Sess (1996) 194.

⁴⁰ A 230. szakasz nem említi konkrétan az „internetszolgáltatókat”, de a törvényt értelmező bíróságok következetesen ezt a kifejezést vagy ennek rövidítését, az ISP-t használják, hivatkozással bármilyen interaktív számítógépes szolgáltatóra, ideértve a weboldalkat, illetve a közösségi média alkalmazásokat is.

minden, más által szolgáltatott tartalom tekintetében felmenti a felelősség alól)⁴¹ a bírósági határozatokban megbúvó összeférhetetlenségre reagálna, valamint az internet fejlődését fenyegető azon potenciális katasztrofális következményre, amely abban az esetben állna elő, ha az internetszolgáltatókat a szervereiken hozzáférhető minden tartalom tekintetében kiadói felelősség terhelné.

A 230. szakasz nem menti fel a saját tettükért viselt felelősség alól azokat a személyeket, akik információt posztolnak különböző weboldalakon, de mivel nagyon sokan választják a névtelen kommunikáció lehetőségét, felelősségre vonásukat a gyakorlatban nehéz kivitelezni. Egyszerűen fogalmazva, egy nem létező személyt az ember nem tud beperelni és kártérítést követelni tőle. A szolgáltatási feltételek vagy a kevésbé formális üzleti megfontolások gyakran kényszerítik arra az internetszolgáltatókat, hogy védelmezzék felhasználóik/ügyfelek magánélethez való jogát.⁴² Ezért a 230. szakasz óta az Egyesült Államokban a szövetségi és állami bíróságok megkísérelték megtalálni az egyensúlyt az egymással versenyző érdekek között, amikor a névtelen megnyilvánulás rágalmozás formájában vagy egyéb módon megsértette a polgári vagy büntetőjogot.

A 230. szakaszban található kivételeknek köszönhetően nem meglepő, hogy az amerikai bíróságok általában megkövetelik az internetszolgáltatóktól, hogy a felhasználói fiók információin vagy legalább az Internet Protocol címeken keresztül azonosítsák felhasználóikat, amennyiben szerzői jog megsértésének vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel. 2004-ben egy New York-i szövetségi bíró kialakított egy tesztet annak meghatározására, hogy a szerzői jog megsértésének eseteiben az internetszolgáltatóknak mikor kötelező felfedni a felhasználó kilétét. A Sony Music Entertainment Inc. v. Does 1-40⁴³ ügyben a bíróság azt állí-

⁴¹ A törvény kimondja, hogy a 230. szakaszban semmi nem értelmezhető úgy, mint ami korlátozza a szövetségi büntető jogszabályokat, szellemi tulajdonra vonatkozó törvényeket és állami törvényeket, amelyek összhangban vannak a 230. szakasz rendelkezéseivel vagy az 1986-os, az elektronikus kommunikáció során a magánélet védelméhez való jogról szóló törvény rendelkezéseivel. 47 USC, 230 (c) szakasz (Lexis-Nexis, 2014).

⁴² A szolgáltatás feltételei vagy a felhasználás feltételei általában megjelennek a számítógépek képernyőin, amikor a felhasználó egy oldalt az első alkalommal használ, ott regisztrál, illetve amikor első alkalommal kommentet posztol. Jogászai körökben élénk vita folyik arról, hogy ezek a feltételek mennyire hatékonyak a felhasználók és az oldalak tulajdonosai jogainak védelme szempontjából, mindazonáltal ezek általában jogilag kötelezőnek tekinthetők, feltéve, hogy az oldal felhasználója megfelelő helyre kattintva nyugtázza, hogy beleegyezett a felhasználási feltételekbe. A szolgáltatási feltételek erősségeiről és gyengeségeiről szóló cikkek rövid gyűjteményét l. Woodrow HARTZOG: Website Design As Contract. 60 *American University Law Review* (2011) 1635 (amely amellett érvel, hogy a weboldalak dizájn- és különleges elemei megsemmisíthetik a felhasználói feltételek és adatvédelmi megállapodások garanciáit); Michael L. RUSTAD – Thomas H. KOENIG: Wolves of the World Wide Web: Reforming Social Networks' Contracting Practices. 49 *Wake Forest Law Review* (2014) 1431 (a felhasználási feltételekről készült tanulmány alapján annak eldöntésére, hogy ezek általában tisztességtelenek, és az oldalak tulajdonosainak érdekeit szolgálják, egyértelműbb feltételek mellett érvel, és a megállapodások általánosan kötelező, minimális normáinak elfogadását javasolja); Amy K. SANDERS – Patrick C. FILE: Giving Users a Plain Deal: Contract-Related Media Liability for Unmasking Anonymous Commenters. 16 *Communication Law & Policy* (2011) 197 (megjegyzti, hogy a hírszolgáltatók felhasználói feltételei azt ígérik, hogy megvédik a felhasználók névtelenségét és adatainak védelmét, de jogi biztosítékot is nyújtanak a szervezetek számára, amennyiben azok önkéntesen felfedik felhasználóik kilétét).

⁴³ Sony Music Entertainment Inc. v. Does 1-40, 326 F Supp 2d 556 (SDNY 2004).

totta, hogy a *peer-to-peer* fájlmegosztó hálózatok felhasználói nem „valódi véleménynyilvánításban” vettek részt, és azonosságukat nyilvánosságra lehet hozni, ha a Sony egy *prima facie* jogsértési ügyet indít; azonosítja, amennyire csak lehet, a vélt szabálysértőket, bemutatja, hogy a vélt szabálysértők azonosításának nem volt alternatív módja, és bizonyítja a keresett információ fontosságát szerzői jogi keresete szempontjából, míg arra kéri a bíróságot is, hogy mérlegelje a felhasználóknak a magánélet sérthetetlenségével kapcsolatos elvárásait.⁴⁴ Más bíróságok is követték a New York-i bíróság példáját, hasonló tesztek és ítéletek kérve a szerzői jog megsértésének eseteiben megjelenő felperesek részére.⁴⁵ Az amerikai bíróságok arra is hajlandók, hogy engedélyezzék a névtelen felhasználók azonosítását olyan esetekben, amikor a felhasználókkal szemben az a vád, hogy másokat online fenyegettek vagy zaklattak,⁴⁶ vagy reklámtevékenységet folytattak,⁴⁷ ami általában kisebb mértékű Első Alkotmánykiegészítés általi védelmet élvez, mint a politikai vagy egyéb „értékes” megnyilvánulás.⁴⁸

Ez egy széles körben vitatott területet hagy lefedetlenül, ahol a bíróságoknak meg kell találniuk az egyensúlyt a felperesek jogai és azon névtelen online megszólalók jogai között, akik politikai, társadalmi vagy legalábbis hírértékű kérdésekkel kapcsolatos közlésekbe bonyolódtak. Az internetszolgáltatók gyakran kerülnek a viták középpontjába, mivel a bíróságok gyakran idézik be őket azért, hogy a felhasználók kilitével kapcsolatban információt szolgáltatassanak, még akkor is, ha általában véve nem terheli őket közvetlen felelősség.

A szövetségi és az állami bíróságok jó néhány tesztet fejlesztettek ki annak meghatározására, hogy az internetes szolgáltatók mikor kötelesek azonosítani a névtelen felhasználókat olyan rágalmozási, becsületsértési ügyekben, amelyek nagy valószínűséggel közérdeklődésre számot tartó megszólalásokat tartalmaznak. Az állami bíróságok legszélesebb köre által alkalmazott tesztet egy 2001-es ügy kapcsán dolgozták ki New Jersey-ben. Az ügy egy online hírportálon posztolt kommentekre vonatkozott, amelyek a Dendrite International nevű vállalat üzleti gyakorlatával kapcsolatban jelentek meg. A New Jersey-i Elsőfokú Fellebbviteli Bíróság elutasította a Yahoo! internetszolgáltató beidézését abból a célból, hogy felfedje egy kommentelő személyazonosságát, akiről a Dendrite azt állította, hogy hamis és becsületsértő információt posztolt a vállalat jövedelmezőségét illetően. A Fellebbviteli Bíróság határozata szerint a bíróságok feladata:

- (1) a felperesek felszólítása, hogy értesítsék a névtelen kommentelőket az állítólagosan becsületsértő anyag megjelenési helyén arról, hogy a felperes kéri személyazonosságuk felfedését;
- (2) a felperesek felszólítása, hogy pontosan jelöljék meg azokat a konkrét kijelentéseket, amelyeket becsületsértőnek ítélnék;

⁴⁴ Uo., 564–567. bek.

⁴⁵ L. MARTIN et al. i. m. (5. lj.) 102–103. bek. (olyan eseteket tárgyal, amelyekben a bíróságok kevésbé védtek az „alacsonyabb értékű” megnyilvánulásban szereplő megszólalók személyazonosságát, mint egyéb megszólalók esetében).

⁴⁶ L. pl. Freedman v. America Online, Inc., 412 F Supp 2d 174 (DCConn 2005).

⁴⁷ In re Anonymous Online Speakers, 611 F3d 653 (9th Cir 2010).

⁴⁸ L. Virginia Board of Pharmacy v. Virginia Citizens Consumer Council, 425 US 748 (1976).

- (3) a felperesek felszólítása, hogy *prima facie* bizonyítékot szolgáltatassanak, amely alátámasztja a követeléseiket; és
- (4) megtalálni a megfelelő egyensúlyt a kommentelő azonosításának szükségessége és a kommentelőnek névtelen megszólaláshoz való joga között.⁴⁹

Mivel az Egyesült Államokban a becsületsértéssel kapcsolatos törvény alkalmazása továbbra is leginkább állami hatáskörbe tartozik, a szövetségi bíróságok körében elterjedt a gyakorlat, hogy a becsületsértési esetekben követik az állami bíróságok által kijelölt irányvonalat. Ezek az esetek egyébként általában akkor kerülnek a szövetségi bíróságok elé, amikor a felek különböző államokban élnek. A Dendrite-ügy mércéje, illetve annak különböző változatai mellett az állami és szövetségi bíróságok szintén elfogadtak olyan „jóhiszeműségi” teszteseteket, amelyek barátságosabbak a becsületsértési ügyek felpereseivel;⁵⁰ olyan teszteseteket, amelyek azt kérik a felperesektől, hogy bizonyítsák be, hogy a keresetük megállna egy keresetelutasításra irányuló indítvánnyal szemben;⁵¹ olyan teszteseteket, amelyek nem az Első Alkotmánykiegészítés rendelkezéseit, hanem a mércét és a polgári eljárás szabályait alkalmazzák,⁵² és olyan teszteseteket, amelyek a rendes, becsületsértési ügyekre vonatkozó jogszabályt alkalmazzák az internetes megnyilvánulások esetében is.⁵³

Virginában, az egyetlen államban, ahol a névtelenség és a jó hírnévhez való jog közötti mérlegelést törvény szabályozza,⁵⁴ az állami Legfelső Bíróság 2015-ben elutasította, hogy döntsön arról, vajon a rendelet megfelelően védi-e a beszélőket. A Fellebbviteli Bíróság 2014-ben azt az ítéletet hozta, hogy a Yelp, egy olyan weboldal, amely a felhasználók számára lehetővé teszi névtelen üzleti jelentések posztolását, köteles azonosítani hét olyan felhasználót, akik negatív beszámolót tettek közzé egy szőnyegtisztító cégről.⁵⁵ A vállalat azt állította, hogy a hét bíráló személy észrevételei nem voltak összhangban az ügyfelek véleményével, így valószínűleg csak abból a célból posztolták őket, hogy hamis és becsületsértő kijelentésekkel megsértsék a cég jó hírnevét.⁵⁶ A bíróság úgy határozott, hogy a vállalat megfelelt a virginiai törvényben foglalt követelményeknek, amelyek előírták többek között, hogy a vállalatnak jóhiszeműen be kell bizonyítania, hogy vétkes magatartás áldozata lett.⁵⁷ A virginiai Legfelső Bíróság később megváltoztatta ezt a véleményét, de nem tárgyalta a Fellebbviteli Bíróság ítélete által felvetett, az

⁴⁹ Dendrite International v. Doe, 775 A 2d 756, 760-61 (NJ Super Ct App Div 2001).

⁵⁰ L. pl. Doe v. 2TheMart.com, Inc., 140 F Supp 2d 1088 (WD Wash 2001).

⁵¹ L. pl. SPX Corp. v. Doe, 253 F Supp 2d 974 (ND Ohio 2003).

⁵² L. pl. Maxon v. Ottawa Publishing Co., 402 Ill App 3d 704 (Ill App Ct 1 June 2010).

⁵³ L. pl. In re Richard L Baxter, Misc No. 01-00026-M, 2001 US Dist LEXIS 26001 (WD La 19 December 2001). Részletesebb tárgyalását az amerikai joghatóságokban használt különböző mércéknek annak eldöntésére, hogy egy névtelen hozzászóló személyazonosságát mikor kell felfedni, l. Jason A. MARTIN – Anthony L. FARGO: Anonymity as a Legal Right: Where and Why It Matters. 16 *North Carolina Journal of Law and Technology* 311 (2015) 339–347.

⁵⁴ Va Code s 8.01-407.1 (Lexis-Nexis 2015).

⁵⁵ Yelp, Inc. v. Hadeed Carpet Cleaning, Inc., 752 SE 2d 554 (Va App Ct 2014).

⁵⁶ Uo., 558. bek.

⁵⁷ Uo., 563. bek., idézi a Va Code 8.01-407.1 (A)(1)(a) szakaszát (Lexis-Nexis, 2015).

Első Alkotmánykiegészítéssel kapcsolatos kérdéseket, ehelyett úgy találta, hogy a Yelp ügyfélinformációja nem tartozik a virginiai bíróság joghatósága alá, mert ezeket az információkat Kaliforniában tárolták.⁵⁸

A Yelp-ügyben hozott jogerős határozat nem válaszolta meg azt a kérdést, hogy mennyire messzire kell elmenniük az állami jogszabályalkotóknak és jogalkalmazóknak annak érdekében, hogy megvédjék a felhasználókat személyazonosságuk megállapításától vagy kiletük felfedésétől, amikor névtelen kommenteket posztolnak. Ha a virginiai Legfelső Bíróság helyben hagyta volna az elsőfokú bíróság határozatát, azzal arra bátoríthatott volna más államokat is, hogy olyan jogszabályokat fogadjanak el, amelyek kevésbé védik a véleménynyilvánítókat, mint azok a bíróság által kialakított normák, amilyenek például a Dendrite-üggyel kapcsolatban születtek.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy még akkor is, ha a virginiai Legfelső Bíróság a Yelp ellenében döntött volna, nem tette volna felelőssé a Yelpet a becsületsértés útján történő károkozásért. Az amerikai bíróságok által alkalmazott összes olyan mérce alapján, amelyeket arra használnak, hogy eldöntsék, mikor kell nyilvánosságra hozni a névtelen megszólalók személyazonosságát, az ilyen esetekben a Yelphez hasonló internetes szolgáltatók általában közvetítő szerepet játszanak. Noha az internetes szolgáltatók gyakran tesznek erőfeszítéseket a felhasználók személyazonosságának védelme érdekében, és ennek során jogi költségeik is keletkeznek, sőt meg is bírságozzák őket a bírósági végzések figyelmen kívül hagyásáért, mivel nem tesznek eleget az idézéseknek,⁵⁹ ritkán állapítják meg felelőségüket a felhasználók által posztolt becsületsértő kijelentésekkel kapcsolatban.

Ezzel nem azt állítjuk, hogy az Egyesült Államokban soha sem állapítják meg az internetes szolgáltatók felelőségét a birtokukban lévő oldalakon megjelenő tartalmakkal összefüggésben. Egy 2008-as ítéletben az Egyesült Államok 9. Kerületi Fellebbviteli Bírósága kimondta, hogy egy lakótárskereső szolgáltatót felelőség terhel a szövetségi és állami szintű diszkriminációt tiltó törvények megsértéséért. A Fair Housing Council of San Fernando Valley v. Roommates.com, Inc.⁶⁰ ügyben a bíróság megjegyezte, hogy a roommates.com azt kérte a jelentkezőktől, hogy válaszoljanak a nemükre, szexuális orientációjukra és szülői státuszukra vonatkozó kérdésekre, mielőtt a szolgáltatást igénybe tudták volna venni. Az oldal azt is kérte, hogy a felhasználók jelöljék meg a lakótársakkal kapcsolatos preferenciáikat ugyanezen kritériumok alapján, és lehetővé tette számukra további megjegyzések beírását is.⁶¹ A szövetségi és állami törvények tiltják a nemi hovatarozáson, nemi orientáción és szülői állapoton alapuló hátrányos megkülönböztetést a lakáshirdetésekkel kapcsolatban, és a bíróság kimondta, hogy a roommates.com nem kérheti a 230. szakasz értelmében a felelőség alóli felmentést az általa feltett kérdések miatt, mivel a felhasználóktól azt kérte, hogy ezeket a kérdéseket válaszolják meg, mielőtt a szolgáltatást használni tudnák, ezért nem a kommunikációt elősegítő, semleges közvetítőnek

⁵⁸ Yelp Inc. v. Hadeed Carpet Cleaning, No. 140242, 2015 Va LEXIS 51 (Va 16 April 2015).

⁵⁹ L. pl. Yelp (55. lj.) 558 (amely megjegyzi, hogy a bíróság 500 dollár bírság megfizetésére kötelezte a Yelpet, mivel az nem tett eleget az idézésnek, továbbá kötelezte a Yelpet arra is, hogy fizesse meg Hadeed számára az 1000 dollár ügyvédi költséget).

⁶⁰ Fair Housing Council of San Fernando Valley v. Roommates.com, Inc., 521 F 3d 1157 (9th Cir 2008).

⁶¹ Uo., 1161. bek.

tekinthető, hanem „információs tartalomszolgáltatónak” minősül.⁶² A bíróság azonban úgy döntött, hogy a roommates.com nem felelős a felhasználók által posztolt megjegyzésekért, amelyek között állítólagos diszkriminatív megjegyzések is voltak, mert az oldal nem adott utasítást arra vonatkozóan, hogy a felhasználók mit posztoljanak.⁶³

Egy, az Egyesült Államokon kívül élő olvasó számára talán furcsának tűnik a gondoskodásnak az a foka, amelyet a jogszabályalkotók és bíróságok tanúsítanak azok iránt a névtelen megszólalók iránt, akik állítólagosan becsületsértő párbeszédet folytatnak. Ennek azonban éppen az ellenkezője az igaz: nagyon is összhangban van ez azzal az amerikai jogban régóta bevett hagyománnyal, amely megpróbálja – amennyire csak lehet – korlátozni a kormány lehetőségeit azt illetően, hogy meghatározza: mi és mi nem számít megfelelő megnyilvánulásnak. Ezt az amerikai hozzáállást talán Alexander Meiklejohn filozófus foglalta össze a legjobban az 1940-es években, amikor azt írta, hogy egy önmagát kormányzó rendszerben a hatóságoknak el kell kerülniük bármilyen nézőpont kifejtésének korlátozását, amelyet a potenciális szavazók arra használhatnának, hogy tájékozódjanak, mielőtt saját akaratuknak megfelelően képviselőket választanak.⁶⁴ Meiklejohn munkájára hivatkozik a *New York Times v. Sullivan* ügyben született párhuzamos indoklás is,⁶⁵ az Egyesült Államok Legfelső Bírósága által hozott 1964-es korszakalkotó ítélet, amely megtiltotta az államoknak, hogy becsületsértési jogszabályokat foganatosítsanak azokkal a kiadókkal szemben, amelyek munkája köztisztviselőkkel kapcsolatos, szándékolatlanul becsületsértő, hamis állításokat tartalmazott. A bíróság azt állította, hogy véleménye összhangban áll a közügyek „korlátlan, erőteljes és szélesre nyitott” megvitatásának nemzeti hagyományával, amely időnként elkerülhetetlenül hamis tényállítást is tartalmaz, és amelyet meg kell védeni a felelősségre vonástól annak érdekében, hogy az ne legyen „dermesztő hatással” az Első Alkotmánykiegészítés küldetésének lényegét jelentő véleménynyilvánítási szabadságra.⁶⁶

A Bíróság aggodalma amiatt, hogy a hatóságok túl nagy mozgástérrel rendelkeznek annak eldöntésére, hogy mi vagy mi nem ortodox a szabad véleménynyilvánítás tekintetében, az utóbbi években jó néhány vitatott véleményhez vezetett. A Bíróság például kimondta, hogy a kormánytestületek nem tilthatják meg a gyűlöletbeszéd megnyilvánulásait,⁶⁷ kivéve, ha a kérdéses megnyilvánulás (mint például keresztegetés egy afroamerikai család kertjében) nyilvánvalóan fenyegetést jelent konkrét, azonosítható személyek számára.⁶⁸ A Bíróság ugyancsak nem engedélyezte annak a szövetségi törvénynek az alkalmazását, amely megtiltotta volna az állatokkal szembeni kegyetlenkedésekről készült videofelvételek értékesítését, annak ellenére, hogy maguk a kegyetlen aktusok illegálisak voltak.⁶⁹ Legutóbb a Bíróság szintén megsemmisített egy

⁶² Uo., 1164. bek.

⁶³ Uo., 1174–75. bek.

⁶⁴ Alexander MEIKLEJOHN: *Free Speech and Its Relationship to Self-Government*. New York, Harper, 1948.

⁶⁵ *New York Times v. Sullivan*, 376 US 254, 297 (1964) 6. lj. (Black bíró párhuzamos véleménye).

⁶⁶ Uo., 270. bek.

⁶⁷ *RAV v. St. Paul*, 505 US 377 (1992).

⁶⁸ *Virginia v. Black*, 538 US 343 (2003).

⁶⁹ *United States v. Stevens*, 559 US 460 (2010).

olyan szövetségi jogszabályt, amely kriminalizálta azt, ha egy személy olyan katonai rangokat mond magáénak, amelyekkel valójában nem rendelkezik, kivéve azt az esetet, ha az adott személy bizonyíthatóan anyagi előnyökre tett szert ezekből a hazugságokból.⁷⁰

A névtelen internetes becsületsértőkkel szemben tanúsított gondosság részben az elmúlt évtizedekben megjelenő és egyre nagyobb számú perrel magyarázható, amelyeknek nem a kártérítés, hanem a kritikus hangok elhallgattatása volt a célja. Az úgynevezett nyilvános részvétel elleni stratégiai pereket (Strategic Lawsuits Against Public Participation) leggyakrabban vállalatok indították a vállalati gyakorlatokat kritizálókkal szemben megfélemlítésük és elhallgatásuk céljából.⁷¹ Az internettel összefüggésben az ilyen pereket arra lehet használni, hogy felfedjék az elégedetlenkedő munkavállalók, versenytársak vagy ügyfelek kilétét, hogy őket más módon büntessék meg, például elbocsátással, üzleti megállapodások felmondásával vagy hűségjutalmak megvonásával. Az amerikai államok mintegy felében vannak olyan törvények, amelyeknek az a célja, hogy a felperesek elleni különféle szankciók segítségével próbálják megakadályozni az efféle pereket.

Az érdemtelen perekkel kapcsolatos hasonló aggályok 2010-ben arra ösztönözték a Kongresszust, hogy elfogadjon a SPEECH elnevezésű törvényt.⁷² A törvény az amerikai bíróságot arra utasítja, hogy tagadják meg az olyan országokból származó külföldi rágalmazási perekben hozott ítéletek végrehajthatását, amely országok nem osztják az Egyesült Államok szólásszabadsággal kapcsolatos álláspontját. A törvényt a „rágalomturizmusnak” nevezett jelenségre válaszként alkották meg, ami az amerikai írók és kiadók ellen az Egyesült Királyságban és más, a becsületsértési perek felpereseihez az Egyesült Államoknál „barátságosabb” joghatóságokban indított pereket jelenti.⁷³

A SPEECH és a benne tükröződő amerikai állásfoglalás arról, hogy egy demokratikus társadalomban milyen fokon védendő a véleménynyilvánítás szabadsága, megnehezítheti a közös nevező megtalálását Európával a harmadik felek által posztolt becsületsértő megnyilvánulásokért a multinacionális internetszolgáltatókat terhelő felelősség tekintetében. Lehet azonban, hogy az Egyesült Államok és Európa nincsenek olyan távol egymástól, mint azt először gondoltuk.

⁷⁰ United States v. Alvarez, 132 SCt 2537 (2012).

⁷¹ Az anti-SLAPP jogszabályokról és a szövetségi, valamint állami bíróságok általi értelmezésükről l. Colin QUINLAN: Note: Erie and the First Amendment: State Anti-SLAPP Laws in Federal Court After Shady Grove. 114 *Columbia Law Review* (2014) 367.

⁷² Fennálló és megalapozott alkotmányos örökségünk védelmének biztosításáról szóló törvény, 111 Pub L 223, 124 Stat 2380 (2010), becikkelyezve a 28 USC 4101–4105 szakaszban (Lexis-Nexis 2014).

⁷³ A rágalomturizmus és a SPEECH tárgyalását l. David A. ANDERSON: Transnational Libel. 53 *Virginia Journal of International Law* (2012) 71; Andrew R. KLEIN: Does the World Still Need United States Tort Law? Did It Ever? Some Thoughts on „Libel Tourism”. 38 *Pepperdine Law Review* (2011) 375; Mark D. ROSEN: The SPEECH Act’s Unfortunate Parochialism: Of Libel Tourism and Legitimate Pluralism. 53 *Virginia Journal of International Law* (2012) 99.

2. Európa és az internetszolgáltatók felelőssége

Az egyesült államokbeli és az európai jogszabályok összehasonlítása bizonyos mértékben olyan kísérlet, mint a közmondás szerint az almáké és a narancsoké. Az Egyesült Államok ötven, bizonyos fokú szuverenitással rendelkező állam által alkotott szövetségi rendszer, amelyben az államok és a szövetségi kormány egyaránt az Egyesült Államok Alkotmányában megfogalmazott korlátozások alá esnek. Az Európai Uniót alkotó államok mindegyike szuverén nemzet, határainkon belül saját jogszabályokkal rendelkeznek, míg az Európai Unió korlátozott hatáskörrel rendelkezik tagállamai fölött.

Az Európai Unió minden egyes tagállama szabályozásának vizsgálata gigászi feladat lenne, és meghaladná e tanulmány kereteit. Ehelyett arra összpontosítunk, hogy megtaláljuk az Európai Unió tagállamai közötti, az Emberi Jogok Európai Egyezményében és az alapvető szabadságokról szóló európai tanácsi ajánlásokban meglévő közös nevezőt, és bemutassuk e dokumentumok EJEB általi értelmezését. Más, több joghatóságú rendszerekben szereplő hasonló rendelkezésekre is utalni fogunk a kontextus kedvéért.

Az Európai Egyezmény kimondja, hogy a tagállamok polgárait megilleti a véleménynyilvánítás szabadságához való jog.⁷⁴ A 10. cikk szerint „[e]z a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül, és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson”.⁷⁵ A 10. cikk 2. bekezdése kimondja, hogy az 1. bekezdésben említett szabadságok „gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban”.⁷⁶ A bekezdés a továbbiakban felsorolja azokat az érdekeket, amelyek a véleménynyilvánítás szabadságát korlátozhatják, mint például a nemzetbiztonsági aggályok, a közbiztonság védelme, a bűncselekmények megelőzése, az egészség vagy erkölcsök védelme, „mások jó hírneve vagy jogai védelme” „a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából”.⁷⁷ Az Egyesült Államok Alkotmányától eltérően az Egyezmény azt is konkrétan kimondja, hogy a polgároknak joga van a titoktartáshoz (*privacy*) magánéletük, otthonuk, családjuk és levelezésük tekintetében, amibe csak a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásával kapcsolatos indokok miatt lehet beleavatkozni.⁷⁸

Hasonlóképpen, az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata is kimondja, hogy minden személynek „joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást, és hogy határokon való tekintet nélkül kutathasson, átviessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon”.⁷⁹

⁷⁴ Európa Tanács, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről Szóló Európai Egyezmény 10. cikk (1950. november 4.), http://www.echr.coe.int/documents/convention_ENG.pdf.

⁷⁵ Uo., 1. bek.

⁷⁶ Uo., 2. bek.

⁷⁷ Uo.

⁷⁸ Uo., 8. cikk

⁷⁹ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 19. cikk, GA Res 217 (III) A, UN Doc A/RES/217(III) (1948. december 10.).

A Nyilatkozat erőteljes megfogalmazást tartalmaz a magánélethez és a jó hírnévhez való jog támogatására: „Senkinek magánéletébe, családi ügyeibe, lakóhelye megválasztásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, sem pedig becsületében vagy jó hírnevében megsérteni. Minden személynek joga van az ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben a törvény védelméhez.”⁸⁰

Az Emberi Jogok Amerikai Egyezménye, amelyet a legtöbb közép- és dél-amerikai nemzet aláírt, szintén tartalmaz rendelkezéseket a magánélethez és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog védelmében,⁸¹ csakúgy, mint a „helyreigazítás jogát” bárki számára, aki „egy jogilag szabályozott kommunikációs eszköz pontatlan vagy sértő kijelentései által” sérelmet szenved.⁸² A magánélethez való joggal kapcsolatos rendelkezés a mindenkit megillető, a „becsület tiszteltben tartására és a méltóság elismerésére” vonatkozó jogot védi, és kimondja, hogy senki nem lehet elszenvedője „becsületére vagy jó hírére irányuló jogtalan támadásoknak”.⁸³ A véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos rendelkezés védi mindenki „bármilyen információ és eszme kutatásának, megszerzésének, másokkal megosztásának határokon való tekintet nélküli” jogát bármilyen eszköz segítségével, de kimondja, hogy ez a jog „mások jogainak vagy jó hírének” védelme vagy a nemzetbiztonság, a közrend és a közegészségügy védelme érdekében korlátozható.⁸⁴ Van egy szokatlan bekezdés, amely jogellenesnek minősíti a háború támogatását vagy az erőszakos cselekményekre uszítást „bármely személy vagy személyek csoportja ellen faj, bőrszín, vallás, nyelv vagy nemzeti származás” alapján.⁸⁵ Az Afrikai Unió Ember és Népek Jogainak Afrikai (Banjul) Chartája külön nem említi a magánélethez való jogot, de garantálja az információhoz jutás és a véleménynyilvánítás jogát.⁸⁶ A Délkelet-Ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) 2012-ben elfogadott egy, a többihez hasonló jognyilatkozatot. Ez kimondja, hogy „minden embernek joga van a vélemény és véleménynyilvánítás szabadságához, ideértve a beavatkozás nélküli véleményformálást és annak jogát, hogy információt kutasson, kapjon és másokkal megoszson” bármilyen csatornán.⁸⁷ A nyilatkozat azt is kimondja, hogy a tagállamok polgárainak joga van a magánélet védelméhez, „ideértve a személyes adatok védelmét”, és joguk van ahhoz is, hogy „egyetlen személy becsületét és jó hírét se érje támadás”.⁸⁸

A különböző nemzetközi és regionális szerződések és egyezmények egyike sem említi külön az internetet vagy a névtelen kommunikációhoz való jogot. 2011-ben azonban az ENSZ különleges jelentéstevője a véleménynyilvánítási szabadsághoz és szólásszabadsághoz való jog

⁸⁰ Uo., 12. cikk.

⁸¹ Az Amerikai Államok Szervezete, Emberi Jogok Amerikai Egyezménye II. fejezet, 11., 13. cikk (1969. november 22.), http://www.oas.org/dil/treaties_B_32_American_Convention_on_Human_Rights.htm

⁸² Uo., II. fejezet, 14. cikk

⁸³ Uo., II. fejezet, 11. cikk, 1–2. bek.

⁸⁴ Uo., II. fejezet, 13. cikk, 1–2. bek.

⁸⁵ Uo., II. fejezet, 13. cikk, 5. bek.

⁸⁶ Az Afrikai Unió, Ember és Népek Jogainak Afrikai (Banjul) Chartája, Az Emberek és Népek Jogainak Afrikai Alapokmánya, 9–11. cikk, OAU Doc CAB/LEG/67/3 rev 5 (1981. június 27.), <http://www.au.int/en/content/african-charter-human-and-peoples-rights>.

⁸⁷ ASEAN Emberi Jogi Nyilatkozat, 23. cikk (2012. november 19), <http://www.asean.org/news/asean-statement-communicues/item/asean-human-rights-declaration>

⁸⁸ Uo., 21. cikk.

előmozdításának témájában kiadott egy jelentést, amely az internethasználathoz való jog elismerését javasolta.⁸⁹ Frank LaRue, a különleges jelentéstevő azzal érvelt, hogy az internetet interaktív természete miatt erősebb helyett kevesebb korlátozásnak kellene alávetni, mint más médiákat.⁹⁰ LaRue ellenezte az internetszolgáltatók jogi felelősségének megállapítását is a felhasználói véleményekkel kapcsolatban, amiatt a dermesztő hatás miatt, amelyet a felelősség gyakorolhat a véleménynyilvánítás szabadságára azáltal, hogy arra kényszeríti az internetes szolgáltatókat, hogy vagy cenzúrázzák felhasználóikat, vagy pedig „besúgóként” viselkedjenek velük szemben.⁹¹ Arra bátorította az országokat, hogy védelmezzék polgáraik lehetőségeit a névtelen online kommunikációra, a névtelenséget pedig olyan magánéleti érdekek nevezte, amely elengedhetetlen az információ szabad áramlása szempontjából.⁹² Egy jogtudós, támogatva LaRue megjegyzéseit, azt vetette fel, hogy a 230. szakasz egy nemzetközi változata esetleg alkalmas eszköz lenne arra, hogy megfelelő egyensúly jöjjön létre a véleménynyilvánítás szabadságához való jog és a kevésbé stabil országokban felmerülő, legitim biztonsági aggályok között.⁹³

Ahogy az Európai Egyezmény 8. cikke sugallja, az európai nemzetek általában erőteljesebben igyekeznek védeni a magánélethez való jogot, mint az Egyesült Államok. A 8. cikkben említett, a magánélet védelme és a jó hírnévvel kapcsolatos jogok közti feszültség, valamint a 10. cikkben lévő, a véleménynyilvánítás szabadságának védelme már eddig is felmerült az EJEB néhány, az internetes kommunikációval összefüggő ügyében. Az egyik ilyen eset nagyon tanulságos az internetes szolgáltatók felelőssége szempontjából. 2008-ban az EJEB azt az ítéletet hozta, hogy Finnország elmulasztott megfelelő védelmet biztosítani egy fiatalember esetében a magánélethez való jog számára. A fiatalember egy vagy több névtelen személy tréfájának áldozatává vált, akik egy társskereső oldalon hamis profilt posztoltak a nevében, amelyen azt állították, hogy a fiatalember homoszexuális.⁹⁴ A finn bíróságok azzal a megjegyzéssel utasították el a fiatalembernek a csalók azonosítására és a jogi lépések megtételére irányuló kísérletét, hogy a finn jogszabályban nincs egyetlen olyan elem sem, amely megengedné a kormány számára, hogy az internetes szolgáltatókat felhasználóik azonosítására kényszerítse.⁹⁵ Az EJEB azt az ítéletet hozta, hogy a Finnország által elkövetett mulasztás, nevezetesen, hogy nem engedték meg a fiatalembernek vagy a hatóságoknak, hogy a zaklatókat azonosítsák, a fiatalember 8. cikkben foglalt jogainak megsértése, mivel Finnország nem védte meg a magánélethez fűződő jogát.⁹⁶

Európában nincs 230. szakasz, ehhez a legközelebb eső rendelkezés valószínűleg az Európai Tanács 2000-ben elfogadott irányelve az elektronikus kereskedelemmel vagy röviden e-kereskedelemmel kapcsolatban. Az irányelv arra utasítja az Európai Unió tagállamait, hogy mentse fel „az információs társadalom szolgáltatóit” a felelősség alól, amennyiben azok „csupán

⁸⁹ Frank LARUE: Report of the Special Rapporteur on the Promotion of the Right to Freedom of Opinion and Expression. ENSZ Emberi Jogi Tanácsa, 17. ülés, UN Doc A/HRC/17/27 (2011. május 16.).

⁹⁰ Uo., 23–27. bek.

⁹¹ Uo., 38–43. bek.

⁹² Uo., 53–55, 84. bek.

⁹³ Molly LAND: Toward an International Law of the Internet. 54 *Harvard International Law Journal* (2013) 393.

⁹⁴ KU v. Finland (2872/02. sz. kérelem, 2008. november 13.).

⁹⁵ Uo., 11–12. bek.

⁹⁶ Uo., 49–50. bek.

csatornaként szolgálnak” a felhasználók információi terjedésének folyamatában.⁹⁷ Az irányelv azokat a szolgáltatókat is védi, akik nem kezdeményezik az adattovábbítást, nem „választják meg az adattovábbítás címzettjét”, és nem „választják ki vagy módosítják a továbbított adatokban szereplő információt”.⁹⁸ A felelősség korlátozása azokra a szolgáltatásokra is kiterjed, amelyek gyorsítótárként szolgálnak vagy tárhelyszolgáltatóként működnek olyan anyagok tekintetében, amelyeket nem ők hoznak létre és nem is módosítanak.⁹⁹ A szolgáltatókat nem kötelezik arra sem, hogy figyelemmel kövessék az általuk tárolt vagy továbbított információt,¹⁰⁰ de az irányelv kimondja, hogy az államok kötelezhetik a szolgáltatókat arra, hogy jelentsék azokat a jogellenes tevékenységeket, amelyek tudomásukra jutnak, és „azt az információt, amely lehetővé teszi azoknak a címzetteknek az azonosítását, amelyekkel tárolási megállapodást kötöttek”.¹⁰¹

Noha a 2000-ben elfogadott, e-kereskedelemeiről szóló irányelvben és az Egyesült Államokban hatályos 230. szakaszban látszólag vannak bizonyos közös elemek, az irányelv nem tartalmazza az amerikai törvényben szereplő „biztonságos kikötő” rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik a szolgáltatók számára mentességük fenntartását akkor is, ha aktívan megkísérlik figyelemmel követni és blokkolni a sértő tartalmakat.¹⁰² Ezen túlmenően úgy tűnik, hogy az irányelv a 230. szakasznál határozottabban különbözteti meg egymástól a felelősség alól mentesülő információcsatornákat és a tartalomszolgáltatókat, amelyek nyilvánvalóan nem élveznek hasonló mentességeket.

Az Egyezmény 8. és 10. cikke, valamint a 2000-ben elfogadott, e-kereskedelemeiről szóló irányelv korlátai közötti feszültségek központi szerepet játszottak az *EJEB* által a *Delfi AS v. Estonia* ügyben 2013-ban hozott ítéletben.¹⁰³ Mivel ez az ítélet potenciálisan jelentős befolyást gyakorolhat azokra a kísérletekre, amelyek célja az amerikai és európai jogszabályok közelítése a felhasználói tevékenységekkel kapcsolatban felmerülő internetszolgáltatók felelőssége ügyében, érdemes alaposan körüljárni.

A *Delfi* az egyik vezető internetes hírportál volt Észtországbán, amely naponta mintegy 330 cikket jelentetett meg.¹⁰⁴ A portál lehetővé tette az olvasók számára, hogy moderálás nélküli kommenteket fűzzenek a megjelent hírekhez, és naponta 10 ezer komment érkezett, a legtöbb álnéven.¹⁰⁵ A portál több módszert is alkalmazott a potenciálisan rágalmozó, sértő kijelentések szűrésére, megengedte például olvasóinak, hogy jelöljék meg a nem megfelelő kommenteket, majd azokat eltávolították; automatikusan töröltek olyan kommenteket, amelyek bizonyos obszcén kifejezéseket tartalmaztak, és a becsületsértéssel kapcsolatban az érintett személyek bejelentését követően eltávolították a kifogásolt kommenteket az oldalról.¹⁰⁶ A *Delfi* a

⁹⁷ Tanácsi irányelv 2000/31, 12. cikk, 2000 HL (L178) 12 (EK).

⁹⁸ Uo., 12. cikk 1(a)–(c) bek.

⁹⁹ Uo., 13–14. cikk, 2000 HL (L178) 13.

¹⁰⁰ Uo., 15. cikk.

¹⁰¹ Uo., 15. cikk, 2. bek.

¹⁰² L. (33. lj.)

¹⁰³ *Delfi AS v. Estonia* (64569/09. sz. kérelem, 2013. október 10.).

¹⁰⁴ Uo., 7. bek.

¹⁰⁵ Uo., 8. bek.

¹⁰⁶ Uo., 9. bek.

kommentelők számára közzétette a kommentelés szabályait is, megjegyezve benne, hogy a kommentek nem a Delfi véleményét tükrözik, és azokért a szerzőket terheli a felelősség.¹⁰⁷ Mindennek ellenére a Delfi a becsületsértő és becsmérő kommentek megjelentetéséről volt híres.¹⁰⁸

2006-ban a Delfi megjelentetett egy cikket, amely arról szólt, hogy egy SLK nevű kompártársaság megsemmisítette a befagyott tengeren keresztül vezető tervezett jégutat a szárazföld és számos nagyobb sziget között. Téli ezek az utak kötik össze a szárazföldet a szigetekkel, ugyanúgy, ahogy az SLK-kompok teszik.¹⁰⁹ A cikkhez fűzött mintegy 185 komment közül kb. húsz állítólagosan becsületsértő vagy fenyegető volt egy bizonyos „L” szempontjából, aki az SLK kizárólagos vagy többségi tulajdonosa volt.¹¹⁰ Hat héttel azt követően, hogy a cikk és a kommentek megjelentek a Delfi portálján, L. ügyvédek keresztül azt követelte, hogy a Delfi távolítsa el a húsz kommentet, és fizessen 32 000 eurónak megfelelő nem vagyoni kártérítést. A Delfi azonnal eltávolította a kommenteket a portálról, de nem volt hajlandó kifizetni a kártérítést L. részére.¹¹¹

Ezt követően L. becsületsértési pert indított a Delfi ellen egy megyei bíróságon, de a bíróság elutasította a keresetet azzal az indoklással, hogy az észti törvény, amely az Európai Tanács elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos irányelvén alapul, kizárja a Delfi mint „kiadó” felelősségének megállapítását a kommentekkel kapcsolatban, mert szerepe a kommentek megjelentetésében inkább „mechanikus és passzív” volt, eltérően az újságírói tevékenységtől, amely a hírek megjelentetésével kapcsolatos.¹¹² Egy fellebbviteli bíróság azonban visszautalta az ügyet első fokra, ezt követően a megyei bíróság azt állapította meg, hogy a Delfi felelős az L. úrral kapcsolatos becsületsértő kommentekért, mert a sértő kommentek blokkolására vagy törlésére tett kísérletei nem bizonyultak megfelelőnek. Noha a bíróság úgy találta, hogy a kommenteket kiváltó történet kiegyensúlyozottan került bemutatásra, a kommentek megsértették L. úr jó hírét és emberi méltóságát, és indokolatlanok voltak. A bíróság L. úrnak 320 eurónak megfelelő összegű kártérítést ítélt meg, egyszázadát az általa eredetileg követelt összegnek.¹¹³

A Delfi fellebbezése a Tallinni Fellebbviteli Bírósághoz és az Észti Legfelső Bírósághoz nem bizonyult eredményesnek, mivel a Legfelső Bíróság egyetértett az alacsonyabb fokú bíróságokkal abban, hogy a Delfi tartalomszolgáltatónak minősül a kommentek tekintetében, nem pedig semleges információs társadalmi szolgáltatónak. A bíróság ugyancsak megjegyezte, hogy a Delfi a portálján történő hirdetések megjelentetésének árát, ami a forgalomtól függ, a beérkező kommentek száma alapján határozta meg. A bíróság azt is jelentősnek ítélte meg, hogy a Delfinek megvolt a lehetősége a kommentek eltávolítása mellett dönteni, azonban a felhasználók nem módosíthatták vagy törölhették a kommenteket, ami azt jelenti, hogy a Delfi nagyobb fokú ellenőrzést gyakorolt a kommentek felett, mint az olvasók.¹¹⁴

¹⁰⁷ Uo., 10. bek.

¹⁰⁸ Uo., 11. bek.

¹⁰⁹ Uo., 12. bek.

¹¹⁰ Uo., 13. bek.

¹¹¹ Uo., 14–16. bek.

¹¹² Uo., 17–19. bek.

¹¹³ Uo., 20–23. bek.

¹¹⁴ Uo., 27. bek.

A Legfelső Bíróság azt is kimondta, hogy a Delfit és a kommentek szerzőit egyaránt kiadónak lehet tekinteni, de a Delfit gazdasági érdekei miatt inkább a nyomtatott újságok kiadójához tették hasonlónak.¹¹⁵ A Bíróság emellett azt is hozzátette, hogy a Delfinek jogi kötelezettsége lett volna a károkozás elkerülése, és „tudnia kellett” a jégúttal kapcsolatos történethez posztolt jogellenes kommentekről, mégsem távolította el azokat. Ezért az elsőfokú bíróság ítélete, amely megállapította a Delfi felelősségét az L. úr által elszenvedett károkozás tekintetében, helyes volt.¹¹⁶

A Delfi az ügyet az EJEB elé vitte, azt állítva, hogy az észti bíróságok ítéletei megsértették az Egyezmény 10. cikkét a véleménynyilvánítás szabadságának megsértésével.¹¹⁷ A Delfi azzal érvelt, hogy az Észtországban hozott bírósági ítéletek üzleti modelljének módosítására kényszerítették, és arra, hogy az összes, mintegy napi 10 ezer kommentet figyelemmel kövesse.¹¹⁸ A Delfi azt is kifejtette, hogy az általa alkalmazott eltávolítási politika, valamint a sértett felek számára biztosított lehetőség, hogy bepereljék a kommentek szerzőit, elégséges védelmet biztosított a felperesek jó hírnévhez való jogának.¹¹⁹ A vállalat szintén vitatta a Legfelső Bíróság következtetéseit, miszerint a Delfi „aktív szerepet” játszott a kommentek megjelenítésében, továbbá aggályainak adott hangot azt illetően, hogy amennyiben a bíróság felelősnek találja a kommentekért azon az alapon, hogy lehetősége lett volna olyan intézkedéseket fogantatosítani, amelyekkel meg lehetett volna akadályozni vagy el lehetett volna távolítani a posztokat, úgy az hátrányos helyzetbe hozná őt olyan portálokkal szemben, amelyek semmilyen lépést nem tettek a kommentek figyelemmel kísérése érdekében.¹²⁰

Észtország kormánya azzal cáfolta ezt, hogy a jogszabály egyértelműen leszögezi, hogy egy médiavállalat felelős az általa publikált tartalmakért, és a felelősség alól nem mentesít a Delfiéhez hasonló nyilatkozat.¹²¹ A kormány azt is elmondta, hogy a Delfi szempontjából nem volt sem elégséges, sem indokolt a kommentek figyelemmel követésének felelősségét a sértett felekre hárítani, mert az információ az interneten olyan sebességgel terjed, hogy egy átlagember számára szinte lehetetlen lenne bármilyen ellenőrzést gyakorolni az online információk felett, mielőtt a sérelem megvalósul.¹²² A sértett fél számára ugyancsak nehéz lenne azonosítani a kommentek szerzőit, a kormány részéről pedig túlzó lenne az összes kommentelő azonosítását megkövetelni, tehát a vállalat a legalkalmasabb fél a jogi felelősség viselésére. A kormány nem írta elő, hogy a Delfinek hogyan kellene megvédenie a kommentekben azonosított személyek jogait, így a Delfi üzleti tevékenységébe való beavatkozás minimális volt.¹²³ A kormány hangsúlyozta, hogy a Delfi nem pusztán passzív tárhelyszolgáltatója volt a kommenteknek, és a múltban is tett lépéseket a kommentek ellenőrzésére, ami azt jelenti, hogy tudatában volt az

¹¹⁵ Uo., 28. bek.

¹¹⁶ Uo., 29. bek.

¹¹⁷ Uo., 46. bek.

¹¹⁸ Uo., 52. bek.

¹¹⁹ Uo., 55. bek.

¹²⁰ Uo., 56–57. bek.

¹²¹ Uo., 60. bek.

¹²² Uo., 63. bek.

¹²³ Uo., 64. bek.

azokért viselt potenciális felelősségének.¹²⁴ Továbbá ebben az esetben a kommentek nem a komptársaságot, hanem az egyik vezetőségi tagját támadták, tehát nem segítettek a Delfinek mint a sajtó egyik tagjának a „társadalmi őrktuya” szerep gyakorlásában, és semmiféle „ésszerű nyilvános vitát” sem stimuláltak.¹²⁵ Végezetül, a kormány részéről az az érv is elhangzott, hogy a Delfi által L. úr számára kifizetendő összeg olyan csekély volt, hogy annak „semmiféle »dermesztő hatása« nem lehetett a véleménynyilvánítás szabadságára.”¹²⁶

Ítéletében, miszerint a Delfi jogait a 10. cikk értelmében nem sértették az észrt bíróságok ítéletei, az EJEB azt is kimondta, hogy a kormánynak „legitim célja volt” L. úr jó hírnevének és jogainak védelme. Úgy találta, hogy az a tény, hogy a kommentek szerzőit felelősnek lehet tekinteni tevékenységükért, nem jelentette azt, hogy a Delfi mentesült a felelősség alól. A vélemény szerint a kérdés az, hogy vajon a Delfi 10. cikk alapján gyakorolt jogainak korlátozása „szükséges-e egy demokratikus társadalomban.”¹²⁷

A bíróság ezt követően áttekintette saját korábbi esetjogát azokkal a kérdésekkel kapcsolatban, hogy mikor szükséges a véleménynyilvánítás korlátozása, és milyen elvek alapozzák meg az ilyen döntéseket. A bíróság hangsúlyozta azt a meggyőződését, hogy a sajtó „alapvető funkciót tölt be egy demokratikus társadalomban”, és a jó hírnév és a bizalmas információ védelmének határain belül a sajtónak kötelessége „az összes közérdeklődésre számot tartó üggyel kapcsolatos információ és gondolat megosztása”. A bíróság azt is kimondta, hogy a sajtószabadság „kiterjed bizonyos fokú túlzásra, sőt provokációra is”. A kritikát sokkal szabadabban lehet gyakorolni, ha az politikusokra vagy kormányokra vonatkozik, mint amikor a kritika magánszemélyekre irányul.¹²⁸

A jó hírnév védelme az Egyezmény 8. cikke alapján védett jogok között van, mondta a bíróság,¹²⁹ és a 8. cikk alapján védett jogok (magánélethez való jog) és a 10. cikk alapján védett jog (véleménynyilvánítás szabadsága) „egyenlő tiszteletet érdemelnek.”¹³⁰ A bíróság megjegyezte, hogy a 8. és a 10. cikk alapján védett jogok közötti egyensúly megtalálásának folyamatában számos elemre kell tekintettel lenni: „A közérdekű vitában mennyire ismert az adott személy, a jelentés alanya, az adott személy korábbi magatartása, az információszerzés módszere és annak szavahihetősége, a publikáció tartalma, formája és következményei, valamint a kirótt szankció súlyossága.”¹³¹ A precedens és az elvek Delfi-ügyre való alkalmazása során a bíróság megjegyezte, hogy a Delfi és Észtország egyetértett abban, hogy a posztolt vélemények becsületsértők voltak, de eltért a véleményük a tekintetben, hogy a Delfi felelősségének megállapítása a kommentekkel összefüggésben a 10. cikkben foglalt jogokba történő nem megfelelő beavatkozásnak számít-e.¹³² A bíróság megjegyezte, hogy a Delfi által publikált cikk közérdekű ügyet érintett és kiegyensúlyozott volt. Azonban tekintve, hogy a cikk egy vitatott kérdéssel foglal-

¹²⁴ Uo., 65. bek.

¹²⁵ Uo., 66. bek.

¹²⁶ Uo., 67. bek.

¹²⁷ Uo., 77. bek.

¹²⁸ Uo., 79. bek.

¹²⁹ Uo., 80. bek.

¹³⁰ Uo., 82. bek.

¹³¹ Uo., 83. bek.

¹³² Uo., 84. bek.

kozott, a bíróság azt állította, hogy a Delfinek észre kellett volna vennie, hogy nagy a valószínűsége annak, hogy a cikk rosszindulatú megjegyzéseket provokál majd, különösen, amikor az átlagosnál nagyobb számú kommentet posztoltak. A vállalatnál elvárható lett volna, mondta a bíróság, hogy „bizonyos fokú elővigyázatosságot gyakoroljon” a jó hírnév megsértése miatti felelősségre vonás elkerülése érdekében.¹³³

Ami azt a kérdést illeti, hogy a Delfi különböző mechanizmusai a sértő vagy becsületsértő kommentek észlelésére és eltávolítására megfeleltek-e a célnak, a bíróság megjegyezte, hogy a Delfiről „nem állítható, hogy teljes mértékben figyelmen kívül hagyta azt a kötelességet, hogy megakadályozza a mások számára történő károkozást”. A bíróság megjegyezte, hogy a Delfi nyilatkozatot tett közzé, amellyel megtiltotta a nem megfelelő kommentek posztolását, automatikus rendszert működtetett a „vulgáris” kifejezéseket tartalmazó kommentek törlésére, és rendelkezett egy értesítési és eltávolítási rendszerrel, amely lehetővé tette a portál bármely felhasználója számára, hogy azonosítsa a potenciálisan nem megfelelő kommenteket.¹³⁴

A bíróság azonban úgy találta, hogy az automatikus szűrőrendszer könnyen megkerülhető volt, legalábbis az ügy szempontjából releváns kommentekből ítélve. Noha az értesítési-eltávolítási rendszert bárki nagyon egyszerűen használhatta, a becsületsértés állítólagos elszenvedője, L. úr a rendszer használata helyett inkább egy levelet írt a Delfinek, „saját szabad belátása szerint”. Bár a Delfi azonnal levette a kommenteket, de mire megkapta a levelet és intézkedett, a kommentek már hat hete a portálon voltak.¹³⁵

A bíróság egyetértett az ésszt bíróságokkal abban, hogy az olvasói kommentek a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele a Delfi szakmai tevékenységének részét képezte, és az olvasók és kommentek száma segített meghatározni hirdetési bevételét. A Delfi tudhatta, sokkal inkább, mint L. úr vagy bárki más, hogy milyen cikkeket publikál, és azt is, hogy mekkora a valószínűsége annak, hogy azok becsületsértő vagy sértő kommenteket provokálnak. A Delfi továbbá szintén bárki másnál inkább „intézkedhetett a becsületsértő kommentek nyilvánosságra hozatalának megakadályozásáért”. Így a bíróság álláspontja szerint a Delfi „jelentős mértékű ellenőrzést gyakorolt a portálján nyilvánosságra hozott kommentek felett, még akkor is, ha nem használta ki a rendelkezésére álló ellenőrzés lehetőségét a lehető legteljesebb mértékben.”¹³⁶

A bíróság szintén elutasította a Delfinek azt az érvelését, hogy L. úr is felléphetett volna magukkal a becsületsértő kommentek szerzőivel szemben ahelyett, hogy a vállalatot perli be. A sértett fél számára rendkívüli nehézségekbe ütközne a névtelen kommentek posztolónak azonosítása – mondta a bíróság –, és a felelősség terhének a kommentek szerzőjére történő áthárítása (azonosításuk a sértett fél számára) „aránytalan” lenne. A bíróság hozzátette: „a cég választása volt, hogy nem regisztrált felhasználók számára is engedélyezi a kommentelést, és ezáltal feltételezhető, hogy bizonyos fokú felelősséget vállalt ezekért a kommentekért.”¹³⁷

¹³³ Uo., 86. bek.

¹³⁴ Uo., 87. bek.

¹³⁵ Uo., 87–88. bek.

¹³⁶ Uo., 89. bek.

¹³⁷ Uo., 91. bek.

A bíróság azt is hozzátette, hogy „a cég az internethasználók kívánságát figyelembe vette, hiszen azok nem kívánták felfedni kilétüket a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása során”. A bíróság azonban úgy látta, hogy az internet természete, különösen az a tény, hogy az ott posztolt információ „nyilvános marad és örökre hozzáférhető lesz”, „elővigyázatosságra” kell hogy intsen. Az interneten megtalálható információk mennyisége maga is megnehezítette a becsületsértő kommentek megtalálását és eltávolítását – mondta a bíróság – a hírportálok számára, de ez még sokkal inkább igaz a sértett személyek esetében, „akik nagy valószínűséggel nem rendelkeznek az internet folyamatos figyelemmel követéséhez szükséges erőforrásokkal”.¹³⁸

Végezetül, a bíróság úgy határozott, hogy két enyhítő tényező van a Delfi véleménynyilvánítási jogába történt beavatkozással kapcsolatban. Az első, hogy noha az észti bíróságok a Delfit felelősnek mondták ki a kommentekért, nem írtak elő számára semmilyen konkrét intézkedést harmadik felek jogainak hatékonyabb védelme érdekében. Ezt a választási lehetőséget a Delfire hagyták.¹³⁹ A második, hogy a bíróság megjegyezte, hogy a Delfit mindössze 320 euró nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezték L. úr részére, és tekintve, hogy a Delfi vezető hírportál, ez „semmiképpen sem tekinthető aránytalannak a hazai bíróságok által megállapított, 10. cikkben foglalt jogok megsértése szempontjából”.¹⁴⁰

Összefoglalásként, az EJEB a Delfi-ügyben úgy határozott, hogy a Delfi AS jogi felelősségének megállapítása a webportálján posztolt névtelen kommentek által okozott károkért nem minősül a Delfi AS 10. cikkben foglalt jogai megsértésének. A bíróság tudomásul vette azokat az intézkedéseket, amelyeket a Delfi tett a felhasználói által posztolt becsületsértő kommentek blokkolására vagy azokra adott reakcióként, de elégtelennek találta azokat. Érdekes módon a bíróság nem tulajdonított túl nagy jelentőséget annak a ténynek, hogy L. úr, a becsületsértő megjegyzések szenvedő alanya hat hétig várt, mielőtt előállt volna azzal a követeléssel, hogy a kommenteket távolítsák el, és ezt követően is csak levélben kérte ezt ahelyett, hogy a portál saját értesítési-eltávolítási rendszerét használta volna. A bíróság nagyobb jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a Delfinek mint professzionális hírportálnak tudnia kellett volna, hogy az L. úr vállalatáról szóló történet negatív kommenteket generál, és ennek megfelelően kellett volna eljárnia, hogy azokat határozottabban távolítsa el vagy blokkolja. A bíróság azt is megjegyezte, hogy a kommentek tárgyául szolgáló történet közérdeklődésre számot tartó kérdéssel foglalkozott, és elismerte a névtelen megszólalás fontosságát a 10. cikkben foglalt jogok gyakorlásának előmozdítása szempontjából, de úgy tűnik, egyik tényező sem esett túl nagy súllyal a latba. A bíróság úgy találta, hogy az észti bíróságok döntése, amellyel nem utasították a Delfit konkrét intézkedések megtételére mások védelme érdekében, és a viszonylag kis összegű megítélt kártérítés enyhítette a Delfi 10. cikkben foglalt jogaiba történő beavatkozás súlyosságát.

¹³⁸ Uo., 92. bekk.

¹³⁹ Uo., 90. bekk.

¹⁴⁰ Uo., 93. bekk.

Az EJEB viszonylag szokatlan lépésként beleegyezett abba, hogy az ügy a Nagykamara elé kerüljön,¹⁴¹ amit az amerikai olvasók számára úgy magyarázhatnánk, hogy az ekvivalens azzal, hogy egy szövetségi fellebbviteli bíróság beleegyezik abba, hogy meghallgatja az ügyet *en banc*, miután egy három bíróból álló tanács abban már döntést hozott. A cikk keletkezése pillanatában a Nagykamara határozata még nem született meg.

3. Összeegyeztethető-e a 230. szakasz és a Delfi-ügy?

Úgy tűnik, a 230. szakasznak az Egyesült Államok bíróságai által adott értelmezése és az EJEB Delfi-ügyben hozott ítélete annak a spektrumnak a két ellentétes szélén helyezkedik el, amely azzal kapcsolatos, hogy milyen opciók állnak rendelkezésre ahhoz, hogy megengedhető legyen az interneten a véleménynyilvánítás szabadsága, ugyanakkor ne csorbuljanak azok jogai sem, akik jogosan érzik úgy, hogy a vélemények némelyike rájuk nézve sértő. Mivel az internet a kommunikáció globális eszköze, elkerülhetetlen, hogy a felhasználók által posztolt becsület-sértő kommentekért az internetszolgáltatók által viselt felelősséggel kapcsolatos különböző koncepciók egy bizonyos ponton összeütközésbe kerüljenek. Ezért nagyon fontos átgondolni, hogyan lehet összeegyeztetni az egymástól eltérő európai és egyesült államokbeli megközelítési módokat.

A 230. szakaszt és a Delfi-ítéletet is jó néhány kritika érte. Az Egyesült Államokban a hozzászólók megjegyezték, hogy az interneten publikált névtelen vélemények nagy része igen távol esik a politikai és társadalmi kérdésekről folytatott magasröptű vitáktól, amelyekről Alexander Meiklejohn beszélt. Saul Levmore jogtudós például az internetet egy „fürdőszobafalhoz” hasonlította, ahol a névtelenség biztonságosabb védelmet nyújt a gyermek és éretlen kommentelők számára, mint ha graffitiket firkálnának valódi falakra.¹⁴² Más kritikusok arra utaltak, hogy az online névtelenség védelme korlátozhatja az internet mint az innováció motorjának jövőbeni fejlődését azzal, hogy elriasztja azokat, akiket sért a médium által ösztönzött és a jog által védett, szabadon folyó és időnként durva természetű diskurzus.¹⁴³

Különböző javaslatok láttak napvilágot azt illetően, hogy az interneten hogyan lehetne jobban figyelembe venni a jó hírnév védelmét és egyéb érdekeket, ezek közül számos a 230. szakaszra és annak a bíróság általi értelmezésére összpontosított. E javaslatok közé tartozik például az, hogy a bíróságoknak egy mérlegelő tesztet kéne alkalmazniuk annak megállapítására, hogy az internetes szolgáltatók mentességét mikor kellene feloldani az erőteljesebb önszabályozás érdekében;¹⁴⁴ mérlegelési teszt alkalmazása a „visszatérő”, rágalmozó anyagokat

¹⁴¹ Grand Chamber Hearing on Internet Portal's Liability for Offensive Comments Posted by Its Readers, [2014] ECHR 204 (9 July 2014) (sajtóközlemény, amely bejelenti, hogy a Nagykamara 2014. július 9-én tárgyalja a fellebbezést).

¹⁴² Saul LEVMORE: The Internet's Anonymity Problem. In Saul LEVMORE – Martha C. NUSSBAUM (szerk.): *The Offensive Internet: Speech, Privacy and Reputation*. Cambridge, Mass., Harvard University Press, 2010. 53.

¹⁴³ L. pl. Bryan H. CHOI: The Anonymous Internet. *72 Maryland Law Review* 501, (2003) 501–502.

¹⁴⁴ Miree A. KIM: Narrowing the Definition of an Interactive Service Provider under Section 230 of the Communications Decency Act 2003. *Boston College Intellectual Property & Technology Forum* (2003) 33102.

posztolók elriasztására;¹⁴⁵ a 230. szakasz Kongresszus általi felülvizsgálata annak érdekében, hogy megfelelő egyensúly jöjjön létre az Első Alkotmánykiegészítés szerinti érdekek és a sérelmek miatti jogorvoslathoz való egyéni jogok között;¹⁴⁶ annak a törvénynek a felülvizsgálata, amely megengedi a weboldalak felelősségének megállapítását azokban az esetekben, amikor azok tudatosan megengedik gyermekek szexuális kizsákmányolását;¹⁴⁷ egy, az összes körülmény bírósági mérlegelését alkalmazó megközelítési mód annak eldöntésére, hogy a vétkes viselkedést generáló vagy ösztönző oldalak mikor veszíthetik el mentességüket a felelősségre vonás alól;¹⁴⁸ és jogszabálmódosítás a közösségi oldalakon sértő tartalmakat posztoló személyek számára a szankciók világosabb megfogalmazása érdekében.¹⁴⁹

Az Egyesült Államok 6. Kerületi Fellebbviteli Bírósága által nemrégiben hozott ítélet bizonyítja, hogy a 230. szakasz alapján járó mentesség milyen aggasztóan messzire vezethet. A *Jones v. Dirty World Entertainment Recordings LLC*¹⁵⁰ ügyben a Cincinnati Bengals profi futballcsapatának egyik pompomlánya, aki egyben középiskolai tanár is volt, beperelte egy pletykaoldal üzemeltetőit, a *TheDirty.com*ot rágalmazásért, a magánélethez való jog megsértéséért és érzelmi stressz szándékos kiváltásáért.¹⁵¹ A pert azokra a kommentekre válaszul indította, amelyeket az oldalon posztoltak, és amelyek promiszkuitással vádolták a futballjátékosokkal összefüggésben, továbbá azt állították, hogy nagy valószínűséggel különféle, szexuális úton terjedő betegségekben szenved, és visszataszító is.¹⁵² Bár a weboldal üzemeltetője elismerte, hogy ő választotta ki, mely kommentek jelenjenek meg az oldalon, és kommenteket is fűzött hozzájuk,¹⁵³ a bíróság megállapította, hogy ezek a tevékenységek „nem járultak hozzá jelentősen” a kommentek becsületsértő jellegéhez, és a 230. szakasz alapján megerősítette az oldal felelősség alóli mentességét.¹⁵⁴ A számos kritika ellenére jelenleg egy törvényjavaslat sincs a Kongresszus előtt a 230. szakasz módosítására.

A Delfi-üggyel kapcsolatos kritikai megjegyzések azokra a potenciálisan aggasztó következményekre összpontosítottak, amelyekkel ez az ügy járhat az Európai Unió tagállamaiban működő internetszolgáltatók számára. Az EJEB ítéletének eddigi legrészletesebb vizsgálata a bíróságot hibáztatja, amiért az nem ismerte el, hogy az észti bíróságok ítéletei milyen jelentős

¹⁴⁵ Stephanie BLUMSTEIN: Note: The New Immunity in Cyberspace: The Expanded Reach of the Communications Decency Act to the Libelous „Re-Poster”. 9 *Boston University Journal of Science and Technology Law* (2003) 407.

¹⁴⁶ Robert D. RICHARDS: Sex, Lies, and the Internet: Balancing First Amendment Interests, Reputational Harm, and Privacy in the Age of Blogs and Social Networking Sites. 8 *First Amendment Law Review* (2009) 176.

¹⁴⁷ Katy NOETH: Note: The Never-Ending Limits of Section 230: Extending ISP Liability to the Sexual Exploitation of Children. 61 *Federal Communications Law Journal* (2008–2009) 765.

¹⁴⁸ Ali G. ZIEGLOWSKY: Note. Immoral Immunity: Using a Totality of the Circumstances Approach to Narrow the Scope of Section 230 of the Communications Decency Act. 61 *Hastings Law Journal* (2010) 1307.

¹⁴⁹ Joshua N. AZRIEL: Social Networking as a Communications Weapon to Harm Victims: Facebook, Myspace, and Twitter Demonstrate a Need to Amend Section 230 of the Communications Decency Act. 26 *John Marshall Journal of Computer & Information Law* (2009) 415.

¹⁵⁰ *Jones v. Dirty World Entertainment Recordings LLC*, 755 F 3d 398 (6th Cir 2014).

¹⁵¹ Uo., 402. bek.

¹⁵² Uo., 403–404. bek.

¹⁵³ Uo., 401. bek.

¹⁵⁴ Uo., 415–416. bek.

mértékű változtatásokra kényszerítették a Delfit üzleti gyakorlata szempontjából, a jövőbeli pereket elkerülendő.¹⁵⁵ Egy egyesült királyságbeli jogi folyóiratban publikált cikkben az is szerepel, hogy az EJEB nem gondolta át megfelelően azt, hogy a sértett fél, L. úr mennyiben volt legalább részben felelős az őt ért sérelemért amiatt, hogy nem értesítette korábban a Delfit a becsületsértő kommentekről, hanem több hétig várt.¹⁵⁶ A bíróság arra sem adott megfelelő magyarázatot, miért feltételezte, hogy a Delfi volt a kommentek kiadója, és ezért őt terheli a felelősség.¹⁵⁷ A bíróság továbbá azt a tényt sem vette figyelembe kellő mértékben, hogy a Delfi oldalán megjelent történet és az észrevételek közérdeklődésre számot tartó témához kapcsolódtak, ami különösen meglepő azon kijelentéseinek fényében, hogy az Egyezmény 8. cikke által biztosított jó hírnév védelme olyan mértékű, hogy az már a magánéletbe történő beavatkozásnak tekinthető.¹⁵⁸

Egy másik kritikus azért bírálta az EJEB-et, mert az nem ismerte fel, hogy a Delfi-ügyben felmerült kérdések újszerűek. Ehelyett a nyomtatott média korában kialakult normákra hagyatkozott. Ez az absztrakt megközelítési mód nem aknázza ki a bíróság az új típusú vitás kérdések felmerülése esetére jól kialakított „európai konszenzus” doktrínáját, ehelyett azt sugalmazta, hogy „nem merült fel újszerű megválaszolendő kérdés”.¹⁵⁹ A bíróság továbbá azt sem vette figyelembe, hogy az időtényező az internetes információszoftárok esetében más megítélés alá esik, mint a nyomtatott és egyéb, régebbi médiatípusokban, hiszen az internetes kommunikáció kevés időt hagy a gondolkodásra és a publikálni kívánt anyagokkal kapcsolatos, indoklással ellátott döntések kialakítására.¹⁶⁰ A Delfi-ítélet leggyengébb pontja azonban az, hogy a bíróság semmilyen javaslatot nem tett arra, hogy a kormányoknak hogyan kellene a magánélet védelmét biztosítaniuk az internetes online kontextusban, kivéve azt a javaslatot, ami szerint „lehetséges, hogy az internet megköveteli egy sajátos szabályozás kialakítását”.¹⁶¹

A 230. szakasz és a Delfi-ügy közötti konfliktus egyik megoldási lehetősége (feltéve, hogy az EJEB Nagykamarája helyben hagyja a Kamara ítéletét) a *Modern Law Review*-ban megjelent, fent tárgyalt cikkben olvasható. Megjegyezve, hogy a Delfi-ítélet az Egyesült Királyságnak az internetszolgáltatói felelősséggel kapcsolatos jogszabályaiba ütközne, a cikk idéz az Egyesült Királyság 2013-ban elfogadott becsületsértési törvényéből, amely jelentősen átalakította a rágalmozásra vonatkozó jogszabályokat.¹⁶² A becsületsértési törvény 5. szakasza vonatkozik a weboldalak üzemeltetőire, és olyan álláspontot képvisel, amely közelebb áll az amerikai megközelítéshez, mint a Delfi-ügy. Az 5. szakasz azt mondja ki, hogy becsületsértési ügyben a web-

¹⁵⁵ Neville Cox: *Delfi AS v. Estonia: The Liability of Secondary Internet Publishers for Violation of Reputational Rights under the European Convention on Human Rights*. 77 *Modern Law Review* (2014) 619, 621.

¹⁵⁶ Uo., 622.

¹⁵⁷ Uo., 623.

¹⁵⁸ Uo., 625–626.

¹⁵⁹ Mart Susi: *International Decision: Delfi AS v. Estonia*. 108 *American Journal of International Law* (2014) 295, 301.

¹⁶⁰ Uo.

¹⁶¹ Uo., 302.

¹⁶² Cox i. m. (155. lj.) 627–628.

oldal üzemeltetője védekezési céllal bizonyíthatja, hogy nem ő posztolta a sértő kijelentést a weboldalon.¹⁶³ Ez a védekezés azonban megdől, ha nem lehetséges a kijelentést posztoló személyt azonosítani, vagy ha a sértett fél értesítette az üzemeltetőt a kijelentésről, de az üzemeltető nem reagált az értesítésre.¹⁶⁴ Az értesítésnek tartalmaznia kell a panaszos nevét, a kifogásolt kijelentést, és annak indoklását, hogy az miért becsületsértő, meg kell jelölnie a weboldalon azt a helyet, ahová a kijelentést posztolták, és további, a törvény végrehajtását szolgáló jogszabályban a miniszter által meghatározott információkat kell tartalmaznia.¹⁶⁵ A védelem akkor is elutasítható, ha bizonyítást nyert, hogy a weboldal üzemeltetője bizonyos szempontból rossz-hiszeműen járt el a posztolást illetően,¹⁶⁶ de nem utasítható el, ha a weboldal üzemeltetője moderálja a posztolt kommenteket.¹⁶⁷

Noha az Egyesült Királyság becsületsértésről szóló törvénye még mindig nem éri el a weboldalak üzemeltetői számára biztosított védelemnek azt a szintjét, amit az Egyesült Államok biztosít a 230. szakasszal, jelentősen kedvezőbb, mint a Delfi-ítélet. Nem valószínű, hogy az amerikai bíróságok és jogszabályalkotók a 230. szakasz módosítása vagy annak értelmezése kapcsán ennyire messzire mennének, de az internetszolgáltatók EU-beli védelmével kapcsolatos, az Egyesült Királyság elképzeléséhez hasonló koncepció elfogadása jól közelítené egymáshoz az Egyesült Államok és az Európai Unió által alkalmazott jogszabályokat.

A média önszabályozásának bátorítása lehetne a probléma egy másik megoldása. Számos hírügynökség a perektől való félelmében, és tartva attól, hogy az ellenőrizetlen, névtelen kommentek lehetővé tétele nem szolgálja megfelelően az általuk vallott alapértékek érvényesülését, már felülvizsgálta az olvasói kommentekkel kapcsolatos politikáját, és úgy vélte, hogy az elfogadható kijelentések határa ebben az esetben nem ugyanott húzódik, mint a nyomtatott tartalmakkal kapcsolatos korlátozások esetében. A Lapok és Lapkiadók Világszövetsége (World Association of Newspapers and News Publishers – WAN-IFRA) által 2013-ban készített tanulmány megállapította, hogy nagyon eltérnek az álláspontok a tekintetben, hogy a kommenteket a megjelenésük előtt vagy azt követően kell-e moderálni; az összes komment körülbelül 11%-át törölték különböző indokok miatt; az újságok gyakran nem ismerték a kommentekre vonatkozó jogi követelményeket és a felelősséggel kapcsolatos szabályozást, és megosztottak a vélemények a tekintetben is, hogy meg kell-e követelni a valódi néven történő regisztrációt, vagy megengedhető a névtelenség.¹⁶⁸ A WAN-IFRA a hírügynökségeknél dolgozókkal készített interjúk alapján javaslatot tett a legjobb gyakorlatok elterjesztésére a kommentek kezelése kapcsán, így többek között az alábbiakat javasolta:

- iránymutatás publikálása kommentelők számára;
- közösségi menedzser kinevezése a beszélgetések moderálására;
- újságírók ösztönzése online beszélgetésekben való részvételre;

¹⁶³ 2013. évi becsületsértésről szóló törvény, 26. fejt., 5(2) szakasz.

¹⁶⁴ Uo., 5(3) szakasz.

¹⁶⁵ Uo., 5(6) szakasz.

¹⁶⁶ Uo., 5(11) szakasz.

¹⁶⁷ Uo., 5(12) szakasz.

¹⁶⁸ Online Comment Moderation: Emerging Best Practices. World Association of Newspapers and News Publishers (2013) 7, <http://www.wan-afra.org/reports/2013/10/04/online-comment-moderation>.

- a legértékesebb kommentek kiemelése;
- visszajelzések adása és az olvasók nevelése;
- jogi tanács igénylése és annak megosztása a munkatársakkal.¹⁶⁹

Továbbra is meghatározandó, hogy hogyan lehet az internet interaktív jellemzőit a lehető legjobban kiaknázni, ugyanakkor a hírügynökségek értékeit és jogszerűségét megvédeni; valószínűleg az lenne a legjobb, ha a weboldalak számára lehetővé tennénk a további kísérletezést, amelynek során megtárolnák a legjobb gyakorlatokat, ahelyett, hogy súlyos felelősséget terhelünk rájuk. Ennek a megközelítésnek a hátránya azonban az, hogy szemben a hírügynökségekkel és egyéb „komolyabb” profilú portálokkal, az olyan webportálok, mint a TheDirty.com és a Yik Yak, amelyek a pletykára és az azonnali (gyakran sértő) kommentekre épülnek, nem lennének túlságosan motiváltak arra, hogy javítsanak gyakorlatukon, ha erre nem kényszerítené őket semmilyen törvény.

A „legjobb gyakorlatokkal” kapcsolatos vita egy másik megoldási lehetőségre irányítja a figyelmet. Azok a webportálok, amelyek az online kommentek esetében moderálási módszereket alakítottak ki, szűrőszoftvereket telepítettek, jutalmazták a „jó” hozzászólásokat, és a lehető leghamarabb törlik a rossz hozzászólásokat, és/vagy egyéb lépéseket tettek a vita minőségének javítása érdekében, nagyobb mértékű mentességet érdemelnének a becsületsértésért viselt felelősség alól, mint azok a portálok, amelyek keveset vagy semmit nem tesznek. Ez nincs messze attól, amit a 230. szakasz kísérel meg megvalósítani a „biztonságos kikötő” intézményével, amely védelmet biztosít azoknak a portáloknak, amelyek jóhiszemű erőfeszítéseket tesznek a felhasználók által generált tartalmak figyelemmel követésére, de nem minden esetben járnak sikerrel. Egy „uniformizált megközelítési mód” helyett azonban (ami minden interaktív tulajdonsággal bíró webportált internetes szolgáltatónak tekint) ez a megközelítési mód egy árnyaltabb megközelítést eredményezne, ahol a felelősség alól való mentesülés a szolgáltató tevékenységének minőségétől függene. Egy olyan szolgáltatás, amely pusztán a kommunikációhoz szükséges technikai eszközöket biztosítja az emberek számára, de nem tárhelyszolgáltatóként működik, illetve nem követi figyelemmel a felhasználói tartalmakat (azaz egy e-mail-szerver), semmilyen felelősséget nem viselne a felhasználói tartalmakért. Azok a portálok, amelyek moderálják a felhasználók által generált tartalmakat, vagy más módon tesznek kísérletet azok szerkesztésére, akkor kapnának felmentést a felelősség alól, ha jóhiszemű erőfeszítéseket tesznek a becsületsértő és illegális tartalmak korlátozására, és nem kiváltói vagy okozói az illegális tartalmaknak. Azok a portálok, amelyek ösztönözték vagy felhívták a felhasználókat becsületsértő vagy illegális tartalmak posztolására, és nem tettek kísérletet azok ellenőrzésére, semmiféle mentességet nem élveznének, csak akkor, ha bizonyítják, hogy nem voltak képesek a felhasználói adatforgalom ellenőrzésére.

¹⁶⁹ Uo., 61–64.

4. Következtetés

A névtelen, becsületsértő, felhasználók által generált online véleménynyilvánítással kapcsolatos különböző megközelítési módok összegeztetésére nincs tökéletes megoldás. A 230. szakasz bizonyíthatóan túlságosan messzire megy a becsületsértő és gyűlöletet kifejező vélemények védelmében, ha nemzetközi kontextusban, és nem kizárólag az Egyesült Államok véleménynyilvánítási szabadságának normáival összefüggésben vizsgáljuk. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Delfi-ügyben hozott ítélete pedig bizonyíthatóan túlságosan messzire megy, de a másik irányba, azáltal, hogy egy olyan hírportált, amely számos eszközt működtetett a becsületsértő megnyilvánulások ellenőrzésére, jogilag felelősnek tekint azért, mert nem képes megfelelően ellenőrizni napi 10 ezer olvasói kommentet.

Jelen pillanatban akár azt is mondhatjuk, hogy ez a tanulmány egy nem létező problémára keresi a választ. Noha az Egyesült Államok és az Európai Unió között nincs jelentős vita az online felületeken megjelent becsületsértő kommentekkel összefüggésben, a „rágalomturizmus” terjedésének gyorsasága, amely az Egyesült Államokban a SPEECH törvény elfogadásához vezetett, és bizonyos mértékben az Egyesült Királyság becsületsértésről szóló törvényében történt módosítások is bizonyítják, hogy milyen gyorsan változhat a helyzet. Egy ilyen jogütközés megakadályozásával vagy megoldásával kapcsolatos kihívás abban áll, hogy a hatóságok megtalálják annak a módját, hogyan tartsák tiszteletben az egyének széles körű és időnként névtelen kommunikációhoz való jogát az őket foglalkoztató kérdésekkel kapcsolatban, megvédjék az internetszolgáltatásokat az indokolatlan felelősségre vonással szemben, tiszteletben tartásuk azok jogait, akiket az online kommentek személyükben vagy bármilyen más módon sértettek. Ha az internet viszonylag rövid történelmét és a szabályozását célzó kísérleteket pontos előrejelzésnek tekintjük, kimondhatjuk, hogy ez a feladat nem lesz könnyű. De előbb vagy utóbb sikerülni fog. A kérdés már csak az, hogy hogyan.

FORDÍTOTTA: IPSO JURE FORDÍTÓIRODA

A FORDÍTÁST LEKTORÁLTA: REMÉNYI ÉDUA VÉNUSZ